

# **Comparativa entre dos estils de joc diferents de dos equips de la Liga Santander 2020-2021**

Pol De la Viuda Murcia

2021-2022. Treball Final de Grau

Tutor: Albert Altarriba Bartés

Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Facultat d'Educació, Traducció, Esports i Psicologia

Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya

Vic, 09/05/2022

“Lo maravilloso del fútbol es que nadie tiene la razón y hay un montón de formas para ganar” – Cholo Simeone

## I Dedicatòries

Vull dedicar aquest treball de final de grau a totes les persones que m'han ajudat durant aquests quatre anys. No només en els bons moments, sinó també en els dolents. Totes les persones que mencionaré a continuació m'han facilitat que el meu camí durant aquests quatre anys hagi sigut útil respecte als aprenentatges obtinguts i la formació adquirida com a futur professional de l'activitat física i l'esport. És important també, mencionar que m'han ajudat molt en l'elaboració d'aquest treball.

En primer lloc, m'agradaria mencionar la meva família, el meu pare, la meva mare, la meva parella i la meva germana. En tot moment he rebut el seu suport, i m'han ajudat a afrontar els moments difícils i poder-los tirar endavant. També els meus quatre avis, per ajudar-me a complir els meus somnis com a futur professional de l'esport. Els meus cosins també m'han animat i motivat en diferents moments.

A part de la família, els meus amics també han sigut importants en el transcurs d'aquests quatre anys i concretament en l'elaboració del treball final de grau. M'han aportat idees i opinions per ajudar-me en la realització del treball.

Vull destacar també la importància del professorat en el meu transcurs d'aquests quatre anys cursant el grau, els coneixements i aprenentatges obtinguts gràcies a ells/elles m'han ajudat a l'elaboració d'aquest treball final de grau. Especialment, m'agradaria mencionar el meu tutor d'aquest treball, l'Albert Altarriba. En tot moment m'ha ajudat i m'ha guiat per poder realitzar el treball, he mantingut diferents converses amb ell, on a partir dels seus coneixements i experiències he pogut obtenir idees i opinions que han sigut les bases d'aquest treball.

Moltes gràcies a tothom per ajudar-me a convertir el meu somni en realitat!

## **II Agraïments**

Vull agrair de tot cor a les persones mencionades anteriorment. Han sigut referents en l'elaboració d'aquest treball. Tenir gent al costat que confia en les teves possibilitats i capacitats, ajuda molt a tenir una visió oberta i positiva per afrontar el futur.

Gràcies a l'elaboració d'aquest grau, durant els quatre anys, he tingut la possibilitat de formar-me, adquirir coneixements i obtenir experiències que m'han fet créixer com a un futur professional de l'activitat física i l'esport.

Moltes gràcies a totes les persones que en algun moment d'aquests quatre anys, m'han ajudat, animat i motivat a continuar lluitant pels meus somnis.

### III Resum i abstract

**Resum:** Aquest estudi es basa en comparar quin estil de joc, el combinatiu (F.C. Barcelona) o el directe (Atlético de Madrid), generen més ocasions de gol o més gols. També s'ha analitzat quins indicadors de rendiment tenen més protagonisme en un estil de joc en comparació amb l'altre. La hipòtesi plantejada inicialment era que un estil de joc combinatiu genera més ocasions de gol que no un estil de joc directe. Per trobar la resposta a la hipòtesi, s'ha elaborat un estudi seguint una metodologia quantitativa descriptiva i observacional. On s'han agafat un total de 16 partits de la lliga Espanyola de la temporada 2020-2021. Pel que fa el F.C. Barcelona s'han analitzat 8 partits, de la qual 4 d'aquests són jugats com a local i els altres 4 com a visitant. Per part de l'Atlético de Madrid, també s'han analitzat un total de 8 partits, de la qual 4 d'aquests com a local i els altres 4 com a visitants. Els partits analitzats del F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid tots han sigut jugats contra el mateix rival. Un cop analitzats tots els partits, i s'ha realitzat tot l'estudi, s'ha pogut confirmar la hipòtesi. El F.C. Barcelona que utilitza l'estil de joc combinatiu ha generat més ocasions de gol (85) que l'Atlético de Madrid que utilitza un estil de joc directe (67).

**Paraules clau:** Futbol, estil de joc, ocasions de gol, gols, indicadors de rendiment.

**Abstract:** This study is based on comparing which style of play, the combinative (F.C. Barcelona) or the direct (Atlético de Madrid), created more chances or more goals. This study also analyzed which performance indicators are more important in one style of play compared to the other. The initial hypothesis was that a combinative style of play generates more scoring chances than a direct style of play. In order to find the answer to the hypothesis, the study has been developed following a descriptive and observational quantitative methodology. A total of 16 matches of the Spanish league of the 2020-2021 season were taken. As for F.C. Barcelona, 8 matches have been analyzed, of which 4 are played home and the other 4 away. A total of 8 matches have also been analyzed for Atlético Madrid, 4 of which are at home and the other 4 away. The analyzed matches of F.C. Barcelona and Atlético Madrid have all been played against the same rival. Once all the matches have been analyzed and the whole study has been carried out, the hypothesis has been confirmed. F.C. Barcelona using the combined style of play has generated more scoring chances (85) than Atlético Madrid using a direct style of play (67).

**Key words:** Football, playing style, chances to score, goals, performance indicators.

## Índex

1 Introducció .....	8
2 Marc tèoric.....	9
2.1 Contextualització general del futbol: .....	9
2.2 La complexitat del futbol: .....	10
2.3 Estructura del joc:.....	13
2.4 Indicadors de rendiment: .....	18
3 Justificació de la investigació .....	24
4 Hipòtesi i objectius .....	26
5 Material i mètodes.....	27
5.1 Tipus d'estudi .....	27
5.2 Mostra/participants .....	29
5.3 Instruments .....	31
5.4 Explicació del procediment.....	32
5.4.1 Aspectes importants a tenir en compte durant l'anàlisi.....	33
6 Resultats.....	34
6.1 Partits com a local del F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid .....	34
6.2 Partits com a visitant del F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid.....	37
6.3 Resultats generals de tots els partits analitzats del F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid .....	40
7 Discussió .....	43
7.1 Nombre de passades .....	43
7.2 Accions a pilota aturada .....	48

7.3 Accions dins del joc.....	51
7.4 Discussió general.....	54
8 Conclusions.....	57
9 Limitacions i prospectiva d'investigació.....	59
10 Valoració personal del procés d'elaboració del TFG.....	60
11 Bibliografia.....	62
12 Annexos.....	70
a) Partits analitzats del F.C. Barcelona com a local.....	70
b) Partits analitzats de l'Atlético de Madrid com a local.....	71
c) Partits analitzats del F.C. Barcelona com a visitant.....	72
d) Partits analitzats de l'Atlético de Madrid com a visitant.....	74
e) Partits analitzats pels interobservadors.....	75
f) Partit analitzat intraobservador.....	76

# 1 Introducció

Aquest treball està elaborat per l'autor Pol De la Viuda que forma part del 4t curs del grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport en la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya. És un treball que forma part de l'assignatura del Treball Final de Grau i on busca que els coneixements impartits durant el transcurs d'aquest siguin a través de realitzar recerca científica i corroborar tota aquella informació que l'autor vol extreure amb diferents autors que parlin sobre el tema treballat.

Sobretot el que l'autor vol aconseguir amb la realització d'aquest treball, és poder observar i determinar quin dels dos estils de joc actuals, com són el combinatiu (F.C. Barcelona) o el directe (Atlético de Madrid), genera més ocasions de gol o situacions d'èxit. Per concretar-ho més també s'analitza quins indicadors d'èxit de cada estil de joc són els més rellevants per generar aquestes ocasions o situacions d'èxit.

La motivació per l'elaboració d'aquest treball des del punt de vista de l'autor, ha sigut que des de ben petit, fa tan sols vint anys que va començar a jugar a futbol i fins avui en dia segueix implicat en aquest esport, ara la funció que realitza és impartida des de la banqueta, com entrenador. És per aquest motiu que aquest treball l'hi genera una motivació especial, ja que el futbol és l'esport que l'ha fet créixer com a persona i com esportista i vol aprofundir més sobre els aspectes més rellevants per la creació d'ocasions de gol, ja que com entrenador en funció de l'estil de joc proposat, segurament els indicadors de rendiment que s'hauran d'entrenar seran diferents per un equip o un altre, també, per altra banda, en el futbol cada cop es valora més la utilització del *scouting*, analitzar els equips rivals i passar informes als entrenadors, això també és un factor que motiva a l'autor, ja que no descarta en un futur, poder treballar sobre aquests temes.

A part d'això, l'autor també creu oportú fer recerca sobre aquest àmbit, pel fet que és un esport molt complex i costa molt d'analitzar moltes situacions rellevants que es donen, trobant interessant crear un full observacional que tingui utilitat pels entrenadors o investigadors que volen descobrir quins aspectes intervenen més en la fase ofensiva per aconseguir generar ocasions de gol dependentment de l'estil de joc que pretengui dur a terme l'entrenador de l'equip.



## 2 Marc tèoric

### 2.1 Contextualització general del futbol:

En primer lloc, és important saber que és el futbol, la Real Academia Española (2021) ens defineix el concepte de futbol com un joc dins d'un terreny de joc on hi ha dos equips formats per 11 jugadors cada un d'ells, on l'objectiu de cada equip és aconseguir fer entrar la pilota a la porteria contrària, sense poder tocar la pilota amb els braços o les mans, només ho pot fer el porter en la seva pròpia àrea. Per aprofundir més en la definició de futbol, trobem autors com Rudé (2013b) es diuen que el futbol és un esport d'equip, on tots els participants s'interrelacionen entre ells, buscant una cooperació amb els membres del mateix equip per tal de combatre l'oposició que fa l'equip rival. Els jugadors d'un mateix equip han d'aconseguir diferents opcions per resoldre els problemes que passen en un espai de joc, on hi ha diferents accions canviants, i la finalitat principal és fer gol o que no te'n facin. L'autor Almond, 1983, p.17 citat per Sánchez, 2014, afegix que aquest esport es troba a dins dels jocs d'invasió, aquests es caracteritzen per un desenvolupament d'accions que fan guanyar o defensar diferents espais del terreny de joc durant el desenvolupament del partit. Sánchez (2014) afirma que aquest esport està condicionat per una sèrie de normes on el principal objectiu és aconseguir més gols que l'equip rival, seguint aquestes paraules, trobem Díaz (2015), que defineix futbol com un esport de cooperació – oposició, on hi ha un component molt elevat d'interacció motriu entre companys i adversaris, on es juga dins d'un espai estandarditzat i comú pels dos equips, i on el principal objectiu és introduir la pilota a la porteria de l'equip rival i que l'equip rival no introdueixi la pilota a la nostra. També trobem a Garganta (1997), que considera aquest esport com una activitat motora molt complexa, en la qual es caracteritza i s'expressa a través d'un conjunt d'accions jugades dins del joc i que no corresponen a una seqüència previsible de codis. L'autor Hernández – Moreno (1984) menciona que el futbol és un esport on el medi on es juga és estable, però la gran incertesa es focalitza en els companys i adversaris.

Posant èmfasi en el fet de què és el futbol per la societat, trobem a Gásquez i Royuela (2016) ens diuen que el futbol és l'esport més popular del món i també afirma que és practicat a tots els països.

Meneses (2008) afegeix que el futbol té la capacitat de ser una de les variables d'inclusió o exclusió en la societat, ja que mou a moltes persones i és molt més que 22 jugadors jugant amb una pilota, seguint les paraules de Llana et al. (2010), que també afirma que el futbol s'ha convertit en l'esport més popular del món i que aquesta afirmació és demostrada per l'increment constant de jugadors i jugadores que el practiquen i també per l'increment en el nombre d'aficionats que recolzen aquest esport. Seguint amb aquest enfocament del què és el futbol per la societat trobem Antezana i Luis (2003), que també fomenten aquesta afirmació anterior, afegint que el futbol és l'esport més universal i aquest fet suposa una multitud d'interaccions socials, a part també remarquen el fet que hi hagi molta freqüència de partits i competicions, el fa més significatiu que les olimpíades. A continuació Panzeri (2020) afegeix que el futbol absorbeix desmesuradament l'atenció d'una gran part de la societat i cataloga el futbol com una ciència oculta de tota acció imprevisible. L'autor Carrión (2006) expressa que aquest esport produeix a la societat una sèrie de relacions i representacions, que aquestes són causants d'una integració simbòlica on s'engloben diferents components que té, produeix o atrau aquest esport, ja sigui a partir de la pràctica o des de la visió de l'espectador.

## **2.2 La complexitat del futbol:**

Per entendre el futbol cal fer-ho des de la complexitat, autors de referència en aquest àmbit com Morin i Pakman (1994), entenen la complexitat com el conjunt d'accions, esdeveniments, situacions, interaccions, retroaccions i moments aleatoris que construeixen el nostre món, per tant ens diuen que la complexitat es presenta amb detalls inquietants sobre el desordre, l'ambigüitat i la incertesa. García-Manso et al. (2010) ens defineixen com sistemes complexos, aquell conjunt d'estructures que estan compostes per una sèrie d'elements on les seves relacions no són lineals, aquestes relacions no lineals, volen dir que pot haver més d'una resposta a un mateix estímul, i que aquesta resposta segurament no serà del tot previsible. Per tant, en un món no lineal, la certesa de les coses desapareix al complet i passem a moure'ns en la probabilitat, cosa que passa en la majoria d'esports d'equip, on la incertesa és el principal condicionant pel resultat. En aquest sentit, Cano (2009), ens menciona que en el futbol existeix un grau molt elevat d'interaccions, sigui amb els companys o amb els adversaris, i això produeix un desordre, ja que un condiciona a l'altre, i viceversa, tots els jugadors són condicionats i a la vegada també estan condicionant el joc, això dificulta molt saber que passarà exactament en cada una de les accions que es produeixen.

Seguint les anteriors definicions dels autors, l'autor Rudé (2013a), ens afegeix un matis a tenir en compte per entendre la complexitat dins del futbol, ens diu que el pensament complex està basat en tres principis importants:

- *La dialògica*: aquest principi ens diu que l'ordre i el desordre són enemics, un tapa l'altre, però en molts moments, col·laboren i van plegats i produeixen l'organització col·lectiva. Això produeix que el sistema i entorn aprenguin gràcies a l'intercanvi d'informació que es produeix entre ells, i tant el sistema, com l'entorn són emissors i receptors a l'hora.
- *La recursivitat*: la retroacció té la capacitat de modificar el sistema. En un equip, la retroacció és un factor determinant en el rendiment col·lectiu. Aquesta retroacció produeix que els jugadors d'un equip facin créixer a l'equip, i l'equip també faci créixer als jugadors. No existeix una estructura lineal de causa/efecte, sinó que tot es produeix en un bucle o cicle.
- *L'hologràmia*: el tot no pot ser concebut o entès sense una part, i la part no pot ser concebuda sense el tot, un es troba dins de l'altre i viceversa.

Per tant, Rudé (2013a), observant els tres principis importants que ens ha anomenat anteriorment, ens diu que aquest pensament complex, el que busca és la globalització dels fenòmens, però a la vegada tenint en compte l'especificitat de cada una de les parts que el formen.

Altres autors com Castelo (1999) també ens aporta un concepte molt interessant per fomentar l'explicació de la complexitat en el futbol, ens diu que aquest esport té una gran complexitat per les nombroses variables que hi passen, i ens anomena que cal que el considerem com un "sistema obert", és a dir molts elements que actuen mútuament de manera dinàmica. Trobem a Lago, Martín i Seirul-lo (2007) que diuen que en els partits de futbol les interaccions que es produeixen dins del camp sempre estan compostes per incertesa, creativitat i dramatisme, això provoca que siguin irrepetibles causant que en un altre context o situació aquestes interaccions siguin imprevisibles. Per matisar les paraules dels anteriors autors, tornem a trobar García-Manso et al. (2010) on ens diuen que un jugador ha de tenir la capacitat de demostrar que el seu comportament en el camp, pot ser modificat constantment durant els imprevistos i la incertesa de les accions que es van produint durant el joc.

Castelo (1999) també ressalta que depenent del grau de complexitat en les diferents situacions del joc, es produirà una major o menor eficàcia de l'acció del jugador que tingui la pilota, ja que aquesta serà afectada en funció dels recursos tècnics, tàctics o condicionals del possessor i la quantitat d'accions que produiran els altres companys que no tenen la possessió de la pilota. L'autora Beas-Martínez (2016), també afirma que en el futbol hi ha molta incertesa, i aquest grau d'incertesa fa que costi molt de poder predir i analitzar el que passarà en aquest esport.

El concepte de complexitat afecta a totes les persones que volen incidir i conèixer les causes i els efectes que es produeixen en el joc, així ens ho remarca Castellanos, 2008, p.17 citat per Sánchez, 2014, que ens diu que cada una de les situacions que passen durant el joc són una qüestió molt difícil d'analitzar, de conèixer el motiu del perquè passen i de poder explicar o intuir el que passarà en cada un dels moments del joc. Per altra banda, altres autors com Martín i Lago (2005) entenen la complexitat del futbol, com el desordre i desequilibris que es donen en cada una de les accions que passen durant un partit i que a partir d'això és impossible predir que passarà en cada una de les accions o el resultat final del partit. Lago et al. (2003), ens parlen del fet que la màxima dificultat del futbol passa per les situacions de joc on es produeix la col·laboració - oposició entre rivals i adversaris, la dificultat recau en coordinar les accions de recuperació, inici de l'atac, conservació de la pilota i fer la progressió cap a la zona de finalització per poder aconseguir marcar gol. Seguint amb les paraules de Lago et al. (2003), ens diuen que la complexitat del joc moltes vegades es veu reflectida en les situacions d'atac, ja que s'han de superar els problemes de mantenir o fer progressar la pilota cap a la zona de finalització, sense que l'equip rival la pugui robar, en aquesta fase, la complexitat del joc recau en la conservació de la pilota de manera individual o en la conservació de la pilota de manera col·lectiva per poder evitar la recuperació de la pilota per part de l'equip rival.

Rudé (2013b), matisa que el possessor de la pilota sempre tindrà com a molt entre quatre o cinc opcions vàlides per portar a terme, aquestes són:

- Progressió individual: on apareixen els conceptes tècnics de conduir o regatejar, normalment s'utilitza per intentar desequilibrar la defensa que planteja l'equip contrari, i d'aquesta manera poder crear, ocupar i fins i tot aprofitar espais per poder trencar la defensa rival i generar una acció de perill.

- Progressió col·lectiva: on apareixen els conceptes tècnics de passada en llarg o en curt, s'acostuma a fer servir més el joc en curt, per tal de conservar la pilota, però en determinats moments del partit on l'equip defensor planteja una pressió on es produeix una igualtat o superioritat numèrica per part d'ells, es farà servir la passada en llarg per sortir d'aquesta.
- Canvis d'orientació: recurs tècnic usat quan es produeixen un seguit de passades en un mateix espai, i girem la pilota cap a un altre espai lliure de jugadors de l'equip rival o amb un gran avantatge de jugadors del nostre equip.
- Jugar en emergència: per no perdre la possessió de la pilota, passada fàcil on normalment va cap enredera i s'utilitza quan l'equip defensor executa una forta pressió.
- Finalitzar a porteria.

## **2.3 Estructura del joc:**

Per entendre com s'estructura el joc, Rudé (2017), menciona que des d'un punt de vista enfocat a l'ontologia, aquest esport està format per nou estructures que es relacionen entre elles. Aquestes estructures les menciona de la següent manera: infra-jugador, jugador, constel·lacions, equip, infra-equip, meta-joc, joc, infra-entrenador i entrenador. Rudé (2017), però, tot i mencionar les nou estructures, focalitza l'atenció amb set d'aquestes nou, i les explica de la següent manera:

- Infra-jugador: s'entén el futbolista com un organisme compost per les interaccions que es formen entre els diferents sistemes del cos humà.
- Jugador: l'esportista està format per un sistema complex, on hi ha diferents estructures que es configuren entre elles. Aquestes estructures són les responsables de resoldre els problemes que sorgeixen en el terreny de joc, amb l'objectiu de millorar el rendiment de l'equip.

- Constel·lacions: conjunt de societats o d'afinitat entre diferents jugadors que formen un equip, és a dir, dins d'un col·lectiu, sempre hi ha persones que es relacionen més amb unes que no amb unes altres, això també passa en el futbol, hi ha jugadors que combinen, s'entenen i es relacionen millors dins del camp amb uns jugadors que no amb uns altres, aquest conjunt de societats o d'afinitats és la que s'anomena estructura constel·lacions.
- Equip: tots els futbolistes que pertanyen al col·lectiu, han de treballar juntament, relacionant-se, comunicant-se i expressant-se de manera individual, per evitar el col·lapse informatiu que genera el futbol i així poder combatre la complexitat que s'ha anomenat en l'apartat anterior del marc teòric.
- Joc: considerada com una activitat dinàmica que bàsicament està condicionada per un seguit de normativa i reglament oficialitzat, com per exemple, el temps, l'espai de joc, el nombre de jugadors, tamany de la pilota, la puntuació i altres normes i regles importants, això fa que sigui un esport molt complex on hi hagi moltes possibilitats d'acció.
- Meta-joc: en el futbol hi intervenen molts factors que el fan ser un esport molt imprevisible, aquests factors o elements que no s'aprecien dins del terreny de joc, sinó que són externs, tenen una influència molt gran sobre en el que passa o passarà en el partit, estem parlant de: aficionats, arbitres, premsa i les instal·lacions.
- Entrenador: màxim responsable del projecte esportiu, tot el pes de les accions que passen durant el joc recauen en ell. Ha de ser una persona molt segura, amb les idees clares i ha de tenir sobretot el poder i el control de l'equip en tot moment.

A part d'aquestes estructures que anomena Rudé (2017), per contrastar l'apartat anterior de la complexitat que genera el futbol, trobem a Rudé (2013b), que ens diu que un dels problemes més freqüents en el futbol, és la relació d'oposició, és a dir, cal que els jugadors produeixin una coordinació entre totes les accions que realitzen per a recuperar, mantenir la possessió i fer progressar la pilota amb la intensió de portar-la cap a la zona de gol i finalitzar l'acció en gol.

Per enfocar aquest problema, Rudé (2013b), planteja 2 grans categories, enfocades per plans, que donen una estructura al joc:

- Espai/temps: aquest pla el dividim en dos, en atac, on apareixeran problemes d'aprofitament, tant en l'àmbit col·lectiu com individual de la pilota, per tal de superar, utilitzar i esquivar o evitar tots aquells obstacles que no siguin uniformes. Per altra banda, en defensa, sorgeixen les dificultats de producció d'obstacles, on l'objectiu d'aquests serà dificultar o frenar la possessió de la pilota de l'equip atacant, per tal de poder-la recuperar.
- Pla de la informació: sorgeixen els problemes de la creació d'incertesa per l'adversari, per dificultar les coses a l'equip rival, cal augmentar la incertesa de les accions que passaran en el joc, i això es pot fer a través de l'oferiment d'alternatives dels companys de joc al jugador que té el control de la pilota, contra més alternatives disposi el jugador que té la pilota, major grau d'incertesa per l'equip rival.

A tot això el mateix autor, Rudé (2013b), ens estructura el joc en fases:

- La fase ofensiva, que és aquella on hi ha " una progressió controlada i una finalització entre els 3 pals". Aquesta fase és la que l'autor del treball utilitzarà per a l'elaboració del treball.

Dins de la fase ofensiva, trobem a González-Ródenas (2013), que també ens especifica tres principis fonamentals que existeixen en aquesta fase del joc, aquests principis els esmenta de la següent manera:

1. Manteniment de la possessió de la pilota: no és un objectiu en si, ja que molts cops, això no permet la progressió ni la finalització, però sí que s'ha de tenir en compte, que en situacions on no es pugui progressar, es conservi la pilota.
2. Progressió cap a la porteria de l'equip rival: és important en el futbol, superar i desequilibrar l'organització defensiva que aplica l'equip rival. En cas de desequilibrar aquesta organització, l'equip podrà arribar a zones de finalització.

3. Finalitzar a gol: aquesta fase, és la que determina quan un equip té èxit o no en té. Si l'equip arriba en zones de finalització, aquí haurà de rematar a porteria per poder tenir èxit i si més no provar d'aconseguir-lo.
- La fase defensiva, en aquesta fase l'autor Rudé (2013b), ens diu que cal que els jugadors evitin la progressió de la pilota de l'equip rival i també disminueixin l'eficàcia i l'eficiència perquè l'equip rival perdi la pilota o no aconseguixi l'objectiu de fer gol.
  - També trobem dues fases més: la de transició atac-defensa, que es produeix quan un equip està en fase d'atac i en algun moment del joc perd la pilota. L'altre és la fase de transició defensa-atac, en aquesta fase passa el contrari de l'altre, l'equip que està defensant, aconseguix recuperar la pilota i passa a iniciar un atac cap a la porteria de l'equip adversari.

En detectar aquestes fases anteriors, Sans i Frattarola, 2009, p.9 citat per Rudé, 2013b, també ens parla dels estils de joc. Sánchez (2014) considera el model de joc o sistema de joc com un dels factors més rellevants en una competició esportiva. Per altra banda, López (2017) entén com a model de joc d'un equip, la idea, moviments, sistemes i modificacions en el joc que vol desenvolupar un entrenador perquè els seus jugadors aconseguixin el màxim rendiment esportiu durant la competició. Autors com Tenga et al. (2010) també ens diuen que aquest enfocament tàctic que es dona en el futbol és un factor molt important per competir. Autors com Martín i Martínez (2019), també completen les fases de joc que hem vist anteriorment, aplicant que els equips en funció d'aquestes fases poden utilitzar un estil o moment de joc diferent per aconseguir crear una ocasió de gol. Els mateixos autors entenen per estil de joc, la manera com juga un equip i els patrons més comuns que es manifesten dins del terreny de joc. Aquest estil o model que ens anomenen els anteriors autors, pot ser d'atac organitzat, aquest consta en tenir la possessió de la pilota i progressar buscant espais davant l'organització defensiva de l'equip rival, en canvi, per altra banda, trobem el moment o l'estil de contraatac, que segons Martín i Martínez (2019) el defineixen com un atac ràpid, amb poques passades, ja que l'organització defensiva de l'equip rival no està ben executada.

Seguidament i també coincidint amb els altres autors trobem a Caro i Caro-Muñoz (2016), que ens diuen que els models tàctics ofensius, els podem dividir en dos grans grups de referència, com poden ser l'estil de joc combinatiu i l'estil de joc directe.



Els autors, Sans i Frattarola, 2009, p.9 citat per Rudé, 2013b, en aquest cas anomenen els estils de joc de la següent manera:

- “Joc en llarg” que també li podem dir joc directe, aquest estil de joc és aquell on s'utilitzen pilotes llargues, i on és essencial utilitzar la figura d'un 9, perquè pugui baixar totes aquestes pilotes llargues, les descarregui i a partir d'aquí construir l'atac. Relacionant amb altres autors, també trobem a Fernandez-Navarro et al. (2018), que anomenen aquest estil amb el nom d'atac directe, i el defineixen com un estil molt ràpid de joc, on l'equip possessor de la pilota, busca moure-la molt ràpid, fent servir les passades en llarg per arribar ràpidament a la porteria de l'equip contrari.
- “Joc en canvis d'orientació” aquest ve determinat per la combinació de joc en curt per atraure els rivals i després canviar l'orientació jugant en llarg, buscant la superioritat en l'altra banda del terreny de joc.
- També trobem el “joc de possessió” que també li podem dir joc combinatiu, aquest estil bàsicament busca tenir el control de la pilota, progressar amb ella i aconseguir la finalització, aquesta l'entendem com una acció que va directe cap a porteria. Aquest estil es relaciona amb l'estil dels autors Fernandez-Navarro et al. (2018), que l'anomenen estil de manteniment, i el defineixen com un estil de joc on l'equip possessor de la pilota busca controlar i mantenir la pilota en possessió, utilitzant el joc en curt principalment.

A tot això cal destacar les paraules de Lago et al. (2012) que ens diuen que l'èxit obtingut per l'equip que es troba en fase ofensiva sempre pot variar segons els rivals o els procediments ofensius que utilitza aquell equip.

## 2.4 Indicadors de rendiment:

Segons Casáis et al. (2011), és necessari determinar indicadors de rendiment per analitzar partits de futbol, ja que analitzant partits es recull i s'examina els esdeveniments que passen dins d'aquell joc, i els indicadors ens aporten informació del recull de les dades obtingudes. És per aquest motiu que s'ha de tenir en compte quins continguts o aspectes s'analitzaran, en aquest cas s'analitzaran els partits en funció d'indicadors de rendiment, un indicador de rendiment és: *"una selecció, o combinació, de variables d'acció que busquen definir algun, o tots, els aspectes del rendiment. Clarament, per ser útils, els indicadors de rendiment haurien d'estar relacionats amb un rendiment o resultats exitosos"* (Hughes i Franks, 2004b, p. 167 citat per Díaz, 2015). En aquesta definició d'indicadors de rendiment també s'afegeixen els autors Vales, 1998, p.104 citat per Valez et al. (2011), que manifesten que un indicador de rendiment és: *"una forma concentrada d'informació, al voltant d'un valor numèric, que permet fer valoracions sobre el caràcter i rellevància de certs esdeveniments significatius del joc"*. Altres autors com Herold et al. (2021), ens diuen que aquests indicadors de rendiment són mesures quantificables que una persona pot extreure d'una anàlisi de partit, i que servirà per avaluar l'èxit d'un equip segons l'objectiu proposat d'aquest.

En aquest treball s'analitzarà la part ofensiva del joc, segons Bayer, 1986, p. 40 citat per González-Ródenas, 2013, ens anomena fase d'atac, quan l'equip té la possessió de la pilota i busca l'objectiu de progressar per fer gol. Així ho afirma també altres autors com Lago et al. (2003), que ens especifiquen que un equip es troba en fase ofensiva del joc quan té la possessió de la pilota. González-Ródenas (2013), ens especifica que aquesta fase va des de que es recupera la pilota o s'inicia el joc des d'algun costat del camp, fins que l'equip possessor de la pilota la perd, per clarificar més el significat d'aquesta fase, trobem a López López, 2003, p. 42 citat per González-Ródenas, 2013, que ens explica que el joc col·lectiu ofensiu és *"el conjunt d'accions individuals i col·lectives realitzades pels jugadors de l'equip que es troba en possessió de la pilota per tal de desplegar-se i desenvolupar les seves funcions ofensives amb la màxima eficàcia possible"*. Seguint les paraules d'aquest autor sobre el joc col·lectiu ofensiu, es pot observar una sèrie d'indicadors que s'especifiquen a continuació, amb la intensió d'analitzar aquesta fase del joc en l'elaboració d'aquest treball.

### **2.4.1 El Gol i la ocasió de gol**

Per analitzar quin dels dos estils de joc genera més ocasions d'èxit l'autor del treball ha trobat autors com González-Ródenas et al. (2015), que ens diuen que estudis que estudien els processos ofensius del futbol, la major part dels indicadors de rendiment van associats a la consecució del gol. Però dins dels processos ofensius, trobem els autors Tenga et al. (2010) que ens afirmen que la màxima efectivitat ofensiva en el futbol és el gol i que té molta relació en l'anàlisi de rendiment d'un equip, però que no obstant s'han de buscar altres factors a analitzar, ja que el gol en molt poques ocasions es dona. Això també ho reafirmen autors com Reina i Hernández (2012), dient que l'indicador de màxima eficàcia en el futbol és el gol, però també afirmen que a causa de la complexitat del joc, molt poques vegades l'eficàcia de les accions ofensives poden ser avaluades només pel gol, ja que es dona en molt poques ocasions, per tant, Reina i Hernández (2012) també afirmen que les ocasions de gol poden ser una alternativa per avaluar l'eficàcia ofensiva. Altres autors com Aguado-Méndez et al. (2020), mencionen que el gol ha d'anar relacionat amb altres indicadors de rendiment per donar-li valor i sentit a l'obtenció d'aquest, ja que és un indicador de resultat important, però insuficient per saber d'on prové el rendiment i les accions més determinants de l'equip analitzat.

Com a resultat, seguint tots aquests autors de referència, donen més importància a l'hora de valorar l'eficàcia ofensiva a les ocasions de gol, que no pas el gol en si, pel fet que es pot obtenir molta informació sobre els aspectes tàctics, tècnics i estratègics més rellevants per l'obtenció del gol, segons ens afirmen els autors González-Ródenas et al. (2015).

Per entendre aquest indicador de rendiment trobem els autors González-Ródenas et al. (2015), que entenen l'ocasió de gol com tota aquella oportunitat clara per part de l'equip que està atacant de fer gol, els autors també afegixen que es determinarà ocasió de gol, quan la pilota sigui atrapada pel porter, colpegi a un dels pals o al travesser o surti per la línia de fons molt a prop dels pals o travesser (uns 2 m màxim).

### **2.4.2 Rematades a porteria (accions de dins del joc)**

Per altra banda, un altre indicador que ens expressen els autors són les rematades a porteria, observem que els autors Lago et al. (2012) ens diuen que altres indicadors d'èxit en el futbol poden ser les rematades ja siguin a porteria, a fora, aturades pel porter o desviades per algun defensor, i també afegeix les arribades a zona de finalització. Això també ho afirmen Lago et al. (2003) que des del punt de vista dels investigadors i fins i tot dels entrenadors és recomanable no només incidir en les situacions que generen gols, sinó també focalitzar l'atenció en aquelles accions que permeten contribuir l'eficàcia del joc ofensiu, aquestes accions segons Bayer, 1994 i Dietrich, 1978, p.97 citat per Lago et al. (2003), poden ser: l'inici, la construcció de l'acció de finalització i la finalització. El mateix autor ens parla de la importància d'analitzar els xuts a porteria, ja que més d'un 8,5% de les accions ofensives en el futbol finalitzen amb un xut. Casáis et al. (2011), manifesta que el total de xuts és una de les variables que millor diferencien els equips que guanyen, perden o empaten.

Dins d'aquest apartat trobem les centrades, segons Nomdedeu (2004), aquest indicador es considera, un llançament de la pilota d'un jugador de l'equip atacant des d'un costat de la banda que va dirigit cap al centre de l'àrea de l'equip defensor, de manera que acostuma a tenir una trajectòria aèria, per facilitar la rematada d'un membre de l'equip. Castellano (2018) considera que les centrades són un indicador de rendiment que influeix en la zona de finalització de l'equip atacant. Els autors Barreira et al. (2014), afirmen que cada cop més s'utilitzen els espais laterals del camp per generar accions de perill, ja que en les zones centrals s'acumulen molta densitat de jugadors i es fa difícil introduir la pilota. A causa d'això, Barreira et al. (2014) mencionen que les centrades s'estan convertint en una acció de joc favorable per arribar a zones de finalització.

### **2.4.3 Accions a pilota aturada**

Un altre factor molt important en la fase ofensiva del joc, són les accions a pilota aturada, l'autora Beas-Martínez (2016), afirma que cada cop més en el futbol, aquestes accions agafem més protagonisme, ja que molts cops un tant per cent de les accions finalitzen en gol. Altres autors com Bush et al. 2015, p. 53 citat per Fernández-Hermógenes et al. (2021), mencionen que en el futbol cada cop més es busca que el jugador prengui consciència i tingui un suficient coneixement tècnic, tàctic i condicional.

Aquest fet el que permet segons Wallace i Norton, 2014, p.53 citat per Fernández-Hermógenes et al. (2021), és que les accions a pilota aturada siguin un gran indicador a l'hora de condicionar el joc i el marcador. Beas-Martínez (2016), entén com acció a pilota aturada, quan en posar la pilota en moviment hi ha un equip que ataca i l'altre que defensa, és a dir un equip disposa clarament de la possessió de la pilota i l'altre equip no, per tant, està defensant. Per acabar d'especificar més l'anterior definició, l'autor Silva (2011), diu que s'entén com acció a pilota aturada, quan es fa referència a la posada en joc de la pilota, a causa d'una interrupció reglamentaria. En conseqüència d'aquestes paraules, els autors Pérez i Fonseca (2015), mencionen que aquestes accions, es defineixen com accions estàtiques que passen dins del transcurs d'un partit de futbol, i són bastant freqüents en aquest esport. Així ho afirmen també els autors Fernández-Hermógenes et al. (2021), mencionant que tant el gol com les accions a pilota aturada són indicadors determinant de rendiment en el futbol.

Podem diferenciar les accions a pilota aturada de la següent manera a través del que ens diu l'autora Beas-Martínez (2016):

- Llançaments directes: el jugador colpeja la pilota i aquesta es dirigeix cap a la porteria on s'està atacant sense que cap jugador de l'equip atacant la toqui, si en el cas del llançament la toca un jugador de l'equip contrari, per tant defensor, aquesta acció també es considerarà com un llançament directe.
- Llançaments indirectes: el jugador colpeja la pilota cap a la porteria on s'està atacant amb la intenció que els jugadors del seu equip la toquin per crear una situació de gol, també es considera llançament indirecte segons l'autora, quan la toquen dos jugadors del mateix equip i la pilota acaba anant cap a la porteria on s'ataca. Per tant, no es considerarà llançament directe quan més de dos jugadors toquin la pilota des de que s'ha iniciat l'acció.
- Llançaments de córner: segons International Football Association Board (2021), anomena que aquesta acció serà executada, sempre que la pilota de l'equip atacant surti per la línia de fons, sigui en fase aèria o per terra i que l'última persona que hagi tocat la pilota sigui un jugador de l'equip defensor. Fernández-Hermógenes et al. 2021, indiquen que els llançaments de córner és una de les accions més decisives d'un partit.

- Penal: segons Navia i Ruiz (2014), entenen aquesta acció a pilota aturada, com una forma de compensar una falta molt greu en el transcurs del joc. Aquesta acció permet situar al jugador atacant, en una situació on hi ha un clar avantatge per fer gol, deixant gairebé al porter sense recursos per parar el llançament. Nomdedeu (2004), ens defineix aquesta acció com una falta comesa dins l'àrea de gol.

Beas-Martínez (2016), destaca que una acció a pilota aturada pot donar-se per finalitzada sense que cap jugador de l'equip defensor toqui la pilota i l'equip que ataca continua tenint la possessió de la pilota, si això passa, l'autora considera que l'acció està acabada quan l'equip que ataca realitza una passada cap al seu propi camp per mantenir la possessió de la pilota i iniciar un nou atac o existeix un mínim de 3 passades entre els jugadors atacants per començar de nou una acció d'atac que intenti desestabilitzar la defensa rival.

#### **2.4.4 Nombre de passades**

Diferents autors parlen sobre aquest indicador de rendiment en el futbol, aquest és la possessió de pilota de l'equip ofensiu, diríem concretament passades per possessió, així ho afirmen, Herold et al. (2021), que mencionen com indicador de rendiment, el numero total de passades, i la defineixen com la suma del conjunt de passades efectives que es fan dins del joc. Aquest indicador és una unitat bàsica per analitzar la procedència de les ocasions de gol, així ho afirmen González-Ródenas et al. (2015). Castellano (2018), afirma que aquest indicador té molt pes a l'hora d'analitzar l'èxit esportiu, ja que en els últims anys la freqüència de passades que utilitzen els equips, ha incrementat progressivament, autors com Ric et al. (2017), mencionen que el nombre de passades és un indicador molt utilitzat per analitzar el nivell de rendiment col·lectiu, i també ens diuen que aquest indicador ens pot ajudar a identificar el rendiment i l'estil de joc que utilitza un cert equip, així ho afirma Rudé (2013), on especifica que un cert nombre de passades consecutives va relacionat amb l'estil de joc de la qual ell anomena "*joc en curt*". Fent referència en aquestes paraules, trobem l'autor Bate, 1988, p. 93 citat per Lago-Peñas i Dellal, 2010, que afegeix que el nombre de passades pot anar relacionat amb el nombre d'ocasions de gol que un equip pugui fer.

Seguint les paraules de Pollard i Reep, 1997, p.217 citat per González-Ródenas et al. 2015, entenen que comença una possessió, quan un jugador aconsegueix prendre el control de la pilota a través de rebre la pilota d'un altre jugador del seu mateix equip. La possessió de pilota segueix quan es van combinant passades entre membres d'un mateix equip, i s'acaba quan, la pilota surt fora del camp, un jugador de l'altre equip aconsegueix apoderar-se de la pilota, ja sigui a través d'una entrada, d'un xut que és atrapat pel porter o per una intercepció. Els mateixos autors ens diuen que la majoria d'ocasions de gol de l'estudi que van fer, van ser obtingudes en quatre o menys passades encadenades.

### 3 Justificació de la investigació

Avui en dia, el futbol és un esport que es troba en constant evolució i cada cop s'estudien més els aspectes claus que el fan ser efectiu, des del punt de vista d'analistes, entrenadors i fins i tot els mateixos jugadors. Sánchez-Flores et al. (2016), mencionen que la principal finalitat del futbol, és establir una idea o mecanismes de joc, que permetin a l'equip participant a combatre a l'equip contrari per poder assolir la victòria. L'autor Garganta, 1999, p. 29 citat per Díaz, 2015, ens anomena el futbol com un joc d'opinions, ja que cada persona que el veu o l'analitza, tendeix a dir opinions subjectives sobre el que està passant en el terreny de joc. Això provoca que s'utilitzin diferents ciències aplicades a l'activitat física i l'esport, per poder explicar i tenir uns coneixements sobre els factors de rendiment esportiu d'aquest esport i poder observar-los des d'un punt de vista més objectiu. Amb aquestes paraules, podem veure que s'ha de saber que analitzem i conèixer el funcionament d'aquesta anàlisi per poder extreure conclusions adequades per millorar el rendiment de l'equip. Cabrera i Falces (2019), afirmen que cada cop més en aquest esport, gràcies a les anàlisis dels professionals de l'esport, hi ha més factors entrenables, i que des de fa relativament poc aquests mateixos factors no es podien entrenar. Reflexionant sobre les paraules de l'autor anterior, justifiquem aquestes paraules amb l'autor Garganta (1997), que menciona que fent servir l'observació sistemàtica, podem analitzar i comprendre l'organització dels sistemes aplicats en la majoria de partits, tenint en compte el marc conceptual que s'elaborarà anteriorment. D'aquesta manera el que es pot fer és recollir i sistematitzar totes aquelles dades obtingudes a partir de l'observació, que ens serviran per ensenyar i entrenar aquest esport. Per tant, aquestes paraules reafirmen que l'observació o anàlisi que es faci, ha de ser contrastada amb diferents autors, perquè sigui el màxim d'objectiva possible, i que si això passa, podrem millorar i entrenar als esportistes amb una major qualitat. A continuació trobem autors com Frank i McGarry, 1996, p.29 citat per Díaz, 2015, que ens justifiquen la importància d'analitzar el joc del futbol per tal d'ajudar a l'equip a competir amb un major rendiment, però també ens diuen que hi ha una certa resistència en aquest àmbit, ja que hi ha molts entrenadors experts que es basen en la seva visió tradicional i no es recolzen en cap sistema d'observació a l'hora d'analitzar. Per tant, l'autor del treball selecciona un sistema d'observació per l'elaboració del treball, seguint les paraules d'Anguera i Hernández (2015) que diuen que s'ha de tenir molt en compte, quan es faci l'anàlisi, quins són els objectius proposats, ja que això ens delimitarà quina anàlisi de dades serà la correcta per donar un valor significatiu a la nostra observació.



L'autor del treball utilitzarà els indicadors de rendiment per determinar quines accions del joc són les causants de l'èxit esportiu dels equips analitzats. Segons els autors Gómez et al. (2013) els indicadors de rendiment permeten aconseguir dades importants per analitzar els perfils de joc i les característiques dels equips en funció del resultat final. En aquest sentit, finalment, el que es busca és a través de la recerca científica, analitzar els comportaments que es donen en el futbol d'alt rendiment, i poder obtenir dades de qualitat per poder entrenar i millorar als jugadors d'un equip. Així ho afirma Botello (2018), que ens diu que una de les eines destacades per analitzar el futbol avui en dia és el *scouting esportiu*, ja que ens permet aconseguir informació del nostre equip, de l'equip rival, i també sobretot ens permet formar i entrenar als jugadors i estudiar els components tècnics i tàctics observats en el transcurs d'un partit o entrenament. El mateix autor afirma, que aquesta observació utilitzant l'eina de treball exposada anteriorment, ha d'anar acompanyada per un conjunt de mètodes o investigacions científiques que donin suport a les dades extretes. Així ho afirma també l'autor González-Ródenas (2013), on menciona que fer una anàlisi del joc permet augmentat el coneixement del joc per part dels investigadors i entrenadors que estan implicats en el procés observacional, ajudant a millorar els sistemes i mitjans d'entrenament, per tal d'afavorir l'aprenentatge dels jugadors. Aquestes paraules també ens ho afirmen Ballesta et al. (2015) al dir que cal estudiar i analitzar l'activitat del futbolista dins d'un partit, ja que això ens ajudarà a determinar quins aspectes s'han d'entrenar per obtenir un major rendiment en el col·lectiu.

## 4 Hipòtesi i objectius

En primer lloc, l'autor fa referència a la pregunta que es planteja, que és la següent: quin estil de joc (combinatiu o directe) provoca més ocasions d'èxit en el futbol professional? L'autor en fer-se aquesta pregunta, ha obtingut una hipòtesi i uns objectius que han sigut útils per guiar tot el procés d'elaboració d'aquest projecte.

En funció d'aquesta pregunta, la hipòtesi inicial de recerca del treball és: Un equip de la primera divisió espanyola de futbol que juga amb un estil de joc ofensiu de combinació generarà més ocasions de gol que no pas un equip que juga amb un estil de joc ofensiu directe.

Es proposa aquesta hipòtesi, ja que l'autor ha mirat molts partits dels dos equips i sap que juguen amb estils de joc ofensius molt diferents. A l'investigador li agrada ser crític amb els models o estils de joc que seleccionen els entrenadors d'elit i és per aquest motiu que li agrada a través de la recerca observar quins dels dos estils de joc té la capacitat o pot generar més recursos per aconseguir més ocasions de gol. També, l'autor observa quins factors tècnics-tàctics són més rellevants (es donen més vegades) en cada un dels estils de joc observats.

Pel que fan els objectius del treball són els següents:

1. Conèixer quin dels dos estils de joc produeix més ocasions de gol.
2. Analitzar quins són els indicadors d'èxit més rellevants en l'estil de joc combinatiu i en l'estil de joc directe.
3. Validar un full observacional sobre els indicadors a analitzar.

## 5 Material i mètodes

### 5.1 Tipus d'estudi

En aquest treball s'utilitzarà una metodologia quantitativa descriptiva, i dins d'aquesta metodologia s'enfocarà el treball en un estudi observacional, segons Anguera i Hernández (2013: 137) els estudis observacionals es desenvolupen en contextos *“naturals o habituals i consisteix en un procés científic que en funció dels objectius plantejats, posa de manifest l'ocurrència de conductes perceptibles, per poder procedir a un registre organitzat, mitjançant un instrument elaborat específicament i utilitzant els paràmetres adequats”*. Autors com González i Trejo (2021), remarquen que aquesta metodologia és essencial per analitzar elements tècnics i tàctics dels esports col·lectius, on es donen un gran nombre d'aquestes accions. L'autor del treball farà servir aquesta metodologia perquè vol analitzar quin dels dos models de joc (combinatiu o directe) genera més situacions d'èxit. I a partir de l'estudi observacional, de mirar partits i analitzar-los, s'ha elaborat un propi full observacional on hi ha un seguit de conceptes tècnics i tàctics que seran quantificats a mesura que sorgeixin en el partit observat. Segons Hernández et al. (2012), l'elaboració d'una eina observacional dóna la possibilitat a l'observador perquè pugui conèixer i interpretar els indicadors de rendiment tàctics utilitzats i així interpretar les dades obtingudes a partir d'aquesta. D'altra banda, González i Trejo (2021), també afirmen que dins d'aquesta metodologia la creació d'un instrument observacional, ens permetrà registrar totes aquelles conductes que volem analitzar dels esportistes, per a treure les conclusions observades sobre els indicadors proposats.

Segons Hughes i Bartlett, 2002, p. 216 citat per González-Ródenas et al. (2015), aquest tipus d'anàlisi és eficaç pels entrenadors que volen identificar els elements que proporcionen rendiment als equips. Per altra banda, López i Noa (2003) també ens afirmen que actualment la valoració del rendiment per part dels equips de futbol és valorada a través d'una perspectiva d'elements tècnics – tàctics. A partir d'aquí es descriuran i s'analitzaran tots els conceptes quantificats en el full observacional. Altres autors com Hernández et al. (2012), afirmen que per identificar els factors que determinen el rendiment dels equips analitzats, cal fer-ho en plena competició, ja que en aquest període és quan els jugadors es mostren disposats a donar el seu màxim rendiment i això afecta indirectament al col·lectiu.

Anguera i Hernández (2013) ens diuen que la metodologia observacional s'ha expandit i ha augmentat a quan utilitat en moltes modalitats esportives, ja que aquesta pot oferir una quantitat de recursos procedimentals molt alta a tots els investigadors o entrenadors que analitzen algun esport o activitat física. Seguint les paraules que ens diuen aquests dos autors, ens argumenten que s'han trobat moltes situacions esportives on la metodologia observacional és la que va millor per desenvolupar l'estudi i fins i tot és possible que només es pugui utilitzar aquesta.

L'estudi es troba dins de l'àmbit del futbol, concretament en la primera divisió espanyola, i s'ha utilitzat, segons Anguera et al. (2011) en funció de la naturalesa de les dades, un estudi que avaluarà la freqüència de les dades, això vol dir la repetició d'una sèrie de conductes. Els autors Anguera et al. (2011) reafirmen que actualment aquest tipus d'estudi és dels més fets servir en l'àmbit de l'observació esportiva.

Les dades obtingudes són extretes a través dels indicadors de rendiment exposats en el marc teòric, ja que els autors, Harold et al. (2021) ens diuen que dins l'àmbit de l'observació i l'anàlisi de rendiment en el futbol, els analistes o les persones encarregades de fer observacions en els partits, recolzen als entrenadors o ajudants a través de les dades obtingudes, per ajudar-los a aconseguir el màxim rendiment esportiu del col·lectiu, aquestes dades en el futbol d'alt nivell, són extretes dels indicadors de rendiment, aquests són utilitzats amb molta freqüència, per tal de mesurar i avaluar el rendiment tàctic de l'equip.

## 5.2 Mostra/participants

La mostra del treball són un total de 16 partits analitzats de la competició de la lliga espanyola de futbol, concretament de la temporada 2020-2021. Els partits que s'han analitzat són:

Taula 1: Partits analitzats de la lliga espanyola de futbol 2020-2021.

<b>F.C. Barcelona</b> – C.A. Osasuna	<b>Atlético de Madrid</b> – C.A. Osasuna
<b>F.C. Barcelona</b> – Atlético de Madrid	<b>Atlético de Madrid</b> – F.C. Barcelona
<b>F.C. Barcelona</b> – Valencia C.F	<b>Atlético de Madrid</b> – Valencia C.F
<b>F.C. Barcelona</b> – Levante U.D	<b>Atlético de Madrid</b> – Levante U.D
Sevilla F.C – <b>F.C. Barcelona</b>	Sevilla F.C – <b>Atlético de Madrid</b>
Atlético de Madrid – <b>F.C. Barcelona</b>	F.C. Barcelona – <b>Atlético de Madrid</b>
Real Sociedad – <b>F.C. Barcelona</b>	Real Sociedad – <b>Atlético de Madrid</b>
Real Valladolid – <b>F.C. Barcelona</b>	Real Valladolid – <b>Atlético de Madrid</b>

Font: Elaboració pròpia.

És important dir que la comparació entre l'estil de joc d'un equip en vers l'altre només serà analitzat de dos equips de la lliga espanyola que tenen un estil molt diferent un de l'altre, aquests dos equips són el F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid. Pel que fa a l'estil de joc del F.C. Barcelona, segons López (2018), en diu que aquest equip el seu joc es centra a mantenir la possessió de la pilota a través de combinacions curtes entre jugadors, per intentar finalitzar la jugada el més a prop possible de la porteria de l'equip rival. Segons l'estudi d'aquest mateix autor el F.C. Barcelona va obtenir un resultat molt elevat de possessions de pilota, fet que reafirma la utilització d'un estil de joc combinatiu per potenciar el seu rendiment com equip.

Per altra banda, l'altre equip que s'analitza és l'Atletico de Madrid. Segons l'autor Martínez (2017), ens diu que des de l'arribada de Diego Pablo Simeone l'Atlético de Madrid és un equip amb una estructura defensiva molt sòlida, molt intens i agressiu a l'hora de pressionar i recuperar la pilota i sobretot molt potent en les accions de contraatac. Aquestes paraules ens afirmen que és un equip amb un estil de joc directe. Fent aquesta contextualització, podem observar el motiu d'elecció d'aquests dos equips per analitzar quin estil de joc és més efectiu o genera més situacions d'èxit que l'altre.

El nivell individual dels jugadors de cada equip és semblant, i per això s'han seleccionat aquests dos equips per analitzar el comportament en el joc i l'estil de joc de cada equip, ja que són totalment diferent i això fa que compleixin amb els patrons a analitzar.

Un dels aspectes fonamentals a tenir en compte és que l'anàlisi serà igual pels dos equips, és a dir, s'analitzaran quatre partits com a local i quatre partits com a visitant per equip. L'autor del treball ho fa d'aquesta manera, pel fet que jugar com a local o com a visitant pot condicionar l'estil de joc en algunes ocasions, així ens ho afirmen els següents autors Sarmiento et al. 2014, p. 61 citat per López, 2018, que diuen que el rendiment d'un equip és favorable quan es juga com a local, altres autors com Balmer et al. (2001) afegixen que l'equip local pot obtenir un major rendiment gràcies al suport dels aficionats i a causa d'això també es pot generar una pressió significativa als àrbitres del partit, que en avaluar algunes de les situacions de joc poden afavorir a l'equip local.

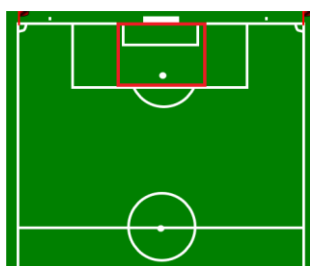
Per altra banda, per tal d'homogeneïtzar l'anàlisi, tots els partits que s'han analitzat tant d'un equip com l'altre, tots dos juguen contra els mateixos rivals. Aquest fet ens proporciona una qualitat important en les dades, ja que el nivell dels rivals són igual tant per un equip com per l'altre.

### 5.3 Instruments

Els instruments que s'utilitzen per elaborar aquesta anàlisi són un full observacional de creació pròpia, on hi ha un seguit d'accions a analitzar durant els partits, concretament els indicadors de rendiment explicats en el marc teòric, aquest full observacional s'ha elaborat amb Microsoft Excel, aquesta eina ens permet fer les anotacions quantitatives dels indicadors analitzats. Per altra banda, també s'ha fet servir una pàgina web per visualitzar els partits ([www.footballia.net](http://www.footballia.net)), això ens ha permès visualitzar cada un dels partits comentats anteriorment i poder fer l'anàlisi sobre aquests. L'autor gràcies a aquesta eina de visualitzar els partits, ha pogut visualitzar al detall cada acció de joc, passant el tall de la jugada analitzada els cops que fossin falta.

En primer lloc, és essencial saber que només s'analitzarà la fase ofensiva del joc, i dins d'això l'autor només avaluarà les accions que acabin en ocasions de gol o en gol, entenent l'ocasió de gol com tota aquella oportunitat clara per part de l'equip que està atacant de fer gol, així ho asseguren González-Ródenas et al. (2015). Per tant, en aquest estudi, només s'analitzen totes les jugades ofensives que realitzen el F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid. És important tenir clar que també es determina ocasió de gol quan la pilota ha sigut atrapada pel porter, ha colpejat a un dels pals o al travesser o ha sortit per la línia de fons molt a prop dels pals o travesser (uns 2 m màxim, aproximadament la zona vermella que s'observa a la figura 1).

Figura 1: Zona del terreny de joc on es considera ocasió de gol.



Font: elaboració pròpia.

A continuació es detalla el full observacional que s'utilitzarà per fer l'anàlisi de cada un dels partits, s'utilitzarà una anàlisi quantitativa dels cops que es donen cada un dels indicadors especificats anteriorment en el marc teòric, recordant que només s'analitzen aquelles accions ofensives que acaben en ocasió de gol o gol de l'equip atacant. L'autor tindrà molt en compte que cada cop que es produeixi un recompte d'alguna acció que passa dins del joc, aquesta anirà relacionada amb el nombre de passades que s'han fet prèviament a l'execució d'aquesta.

Per tant, les accions a pilota aturada, no aniran relacionades amb el nombre de passades fetes prèviament a aquestes accions.

Taula 2: Full observacional amb els indicadors a analitzar de cada partit.

PARTIT:												
Nombre de passades											TOTAL	
5 passades o més												
Menys de 5 passades												
Accions a Pilota Aturada												
Cómer												
Llançament directe												
Llançament indirecte												
Penal												
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea												
Xut des de dins l'àrea												
Centrada												

Font: Elaboració pròpia.

## 5.4 Explicació del procediment

S'extrauran resultats quantitatius de l'anàlisi feta de cada un dels partits, aquest recull quantitatiu, serà extret del full observacional que s'ha mostrat anteriorment, això ens permetrà obtenir dades objectives de l'anàlisi realitzat i finalment podrem descriure tot allò que s'ha observat a l'hora del recull de dades i les observacions que s'han fet de cada un dels partits analitzats.

Per demostrar la fiabilitat del full observacional que es farà servir, l'autor del treball recorre als autors González-Ródenas et al. (2015) que mencionen que per assegurar-se de l'efectivitat d'un instrument observacional, ha d'existir una concordança entre els diferents observadors que utilitzaran l'instrument i també entre el mateix observador que ho haurà de fer mínim dues vegades per comprovar si els resultats obtinguts han sigut els mateixos que els anteriors. Així també ho afirmen Moreno i Gómez (2017) que ens diuen que per tal de validar i demostrar la fiabilitat d'un instrument observacional, aquest ha de passar per un procés on hi hagi un intra-observador i mínim dues persones més que facin d'inter-observadors.

Es farà servir aquest procediment, ja que molts indicadors poden ser de caràcter subjectiu depenent de l'observador que hi hagi i així poder validar que l'instrument és entès per tothom i que els indicadors analitzats no són subjectius, sinó objectius, per tant, aquest estudi serà comprovat per més d'una persona, aquestes dues persones, han sigut i són entrenadors actualment, i tenen una de les titulacions pertinents que demana la Federació Catalana de Futbol.



Quan disposem dels resultats analitzats per aquests dos entrenadors, es compararan i s'analitzaran si hi ha una coincidència elevada amb els resultats analitzats pels entrenadors i l'anàlisi que ha fet l'autor, per tal de verificar la fiabilitat de l'estudi.

Pel que fa a quant el procediment d'inter-observació, l'autor facilitarà el full observacional en format Excel als entrenadors i també l'enllaç del partit a analitzar juntament amb una explicació dels indicadors a analitzar. Per altra banda, l'anàlisi intra-observacional, és aquell on l'autor del treball avaluarà dos cops un mateix partit, per tal d'assegurar-se que les dues vegades que s'analitzaran els mateixos partits es veu el mateix o si més no hi ha una concordança significativa en els resultats analitzats. Això es farà amb una separació de dos mesos pel mig, per assegurar que l'autor observa el mateix entre una anàlisi i l'altre o si més no, ha d'existir una significativa concordança entre els resultats.

#### **5.4.1 Aspectes importants a tenir en compte durant l'anàlisi**

A l'hora d'analitzar els partits, en poden trobar amb algunes variables que influeixen en el joc. Com l'autor ha anomenat en els apartats anteriors del treball, en aquest cas, l'estudi va enfocat analitzar les situacions d'èxit, siguin gol o ocasions de gol. Però dins dels indicadors de rendiment que l'autor ha especificat en el marc teòric, podem trobar certs condicionants que s'han d'especificar, per tal d'extreure uns resultats clarificadors i entenedors, que permetin a l'autor analitzar dades de qualitat.

A continuació l'autor del treball, clarifica les variables aplicades en funció dels indicadors de rendiment analitzats.

- En cas que un dels dos equips faci gol o generi una ocasió de gol, i la jugada quedi anul·lada, aquesta no es contarà en el full observacional.
- Una jugada de l'equip ofensiu (F.C. Barcelona o Atlético de Madrid), que acaba en ocasió de gol o gol, a causa d'un mal refús de l'equip defensiu cap a la seva pròpia porteria o un rebot per part d'algun jugador que defensa, o un gol en pròpia porteria, es contarà com ocasió de gol o gol en el full observacional. Tenint en compte el nombre de passades que s'han produït abans que es doni aquesta acció i quina acció ha sigut la causant del fet que es produeixi aquesta.

## 6 Resultats

### 6.1 Partits com a local del F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid

Com s'ha pogut veure en la taula 1, s'han analitzat quatre partits de cada equip jugant com a local. A continuació es poden observar quins són els resultats extrets d'aquests quatre partits jugats com a local del F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid.

Taula 3: Resultats del F.C. Barcelona com a local.

<b>Nombre de passades prèvies a l'ocasió de gol o al gol</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
5 passades o més	15
Menys de 5 passades	23
<b>Accions pilota aturada</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
Córner	0
Llançament directe	6
Llançament indirecte	1
Penal	1
<b>Accions dins del joc</b>	
Xut des de fora l'àrea	12
Xut des de dins l'àrea	20
Centrada	6

Font: elaboració pròpia.

Taula 4: Resultats de l'Atlético de Madrid com a local.

<b>Nombre de passades prèvies a l'ocasió de gol o al gol</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
5 passades o més	14
Menys de 5 passades	21
<b>Accions pilota aturada</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
Córner	2
Llançament directe	3
Llançament indirecte	3
Penal	0
<b>Accions dins del joc</b>	
Xut des de fora l'àrea	13
Xut des de dins l'àrea	19
Centrada	1

Font: elaboració pròpia.

Analitzant la taula del F.C. Barcelona podem veure que el 61% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut el F.C. Barcelona com a local són amb menys de cinc passades seguides. Mentre que el 39% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut han sigut encadenant cinc o més passades seguides.

Pel que fa a les accions de pilota aturada, el 75% han sigut de llançament directe, el 12,5% a través de llançaments indirectes i l'altre 12,5% han sigut generades de penal.

Respecte a les accions de joc, s'observa que el 32% d'aquestes accions de joc, que han acabat esdevenint una ocasió o un gol, han sigut amb xuts des de fora l'àrea. Mentre que el 53% han sigut amb xuts des de dins l'àrea. I finalment el 15% han sigut a través de centrades.

D'altra banda, pel que fa l'Atlético de Madrid com a local, s'observen les següents dades: el 40% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut l'Atlético de Madrid com a local, són amb cinc passades o més encadenades. Mentre que el 60% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut han sigut amb menys de cinc passades seguides.

Pel que fa a les accions de pilota aturada, el 25% han sigut de llançament de córner, el 37,5% a través de llançaments directes i l'altre 37,5% han sigut generades per llançaments indirectes.

Respecte a les accions de joc, s'observa que el 39% d'aquestes accions de joc, que han acabat esdevenint una ocasió o un gol, han sigut amb xuts des de fora l'àrea. Mentre que el 58% han sigut amb xuts des de dins l'àrea. I finalment el 3% han sigut a través de centrades.

Pel que fan els gols com a local del F.C. Barcelona ha aconseguit un total de 7 gols en els quatre partits analitzats. Això significa, que un 15% de les accions analitzades s'han convertit en gol.

D'altra banda, els gols obtinguts com a local per part de l'Atlético de Madrid, ha sigut un total de 6 gols. Això significa que un 15% de les accions analitzades s'han convertit en gol.

## 6.2 Partits com a visitant del F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid

Com s'ha pogut veure en la taula 1, s'han analitzat quatre partits de cada equip jugant com a visitant. A continuació es poden observar quins són els resultats extrets d'aquests quatre partits jugats com a visitant del F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid.

Taula 5: Resultats del F.C. Barcelona com a visitant.

<b>Nombre de passades prèvies a l'ocasió de gol o al gol</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
5 passades o més	24
Menys de 5 passades	14
<b>Accions pilota aturada</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
Córner	0
Llançament directe	1
Llançament indirecte	0
Penal	0
<b>Accions dins del joc</b>	
Xut des de fora l'àrea	7
Xut des de dins l'àrea	25
Centrada	6

Font: elaboració pròpia.

Taula 6: Resultats de l'Atlético de Madrid com a visitant.

<b>Nombre de passades prèvies a l'ocasió de gol o al gol</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
5 passades o més	3
Menys de 5 passades	17
<b>Accions pilota aturada</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
Córner	2
Llançament directe	3
Llançament indirecte	1
Penal	0
<b>Accions dins del joc</b>	
Xut des de fora l'àrea	5
Xut des de dins l'àrea	12
Centrada	3

Font: elaboració pròpia.

Analitzant la taula del F.C. Barcelona podem veure que el 37% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut el F.C. Barcelona com a visitant són amb menys de cinc passades seguides. Mentre que el 63% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut han sigut encadenant cinc o més passades seguides.

Pel que fa a les accions de pilota aturada, el 100% han sigut de llançament directe. No s'ha mostrat cap acció d'èxit analitzada a través de llançaments indirectes, penal o córners.

Respecte a les accions de joc, s'observa que el 18% d'aquestes accions de joc, que han acabat esdevenint una ocasió o un gol, han sigut amb xuts des de fora l'àrea. Mentre que el 66% han sigut amb xuts des de dins l'àrea. I finalment el 16% han sigut a través de centrades.

D'altra banda, pel que fa l'Atlético de Madrid com a visitant, s'observen les següents dades: el 15% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut l'Atlético de Madrid són amb cinc passades o més encadenades. Mentre que el 85% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut han sigut amb menys de cinc passades seguides.

Respecte a les accions de pilota aturada, el 33% han sigut de llançament de córner, el 50% a través de llançaments directes i l'altre 17% han sigut generades per llançaments indirectes.

Pel que fa a les accions de joc, s'observa que el 25% d'aquestes accions de joc, que han acabat esdevenint una ocasió o un gol, han sigut amb xuts des de fora l'àrea. Mentre que el 60% han sigut amb xuts des de dins l'àrea. I finalment el 15% han sigut a través de centrades.

Pel que fan els gols com a visitant del F.C. Barcelona ha aconseguit un total d'11 gols en els quatre partits analitzats. Això significa que un 28% de les accions analitzades s'han convertit en gol.

D'altra banda, els gols obtinguts com a visitant per part de l'Atlético de Madrid, ha sigut un total de 4 gols. Això significa que un 15% de les accions analitzades s'han convertit en gol.

### 6.3 Resultats generals de tots els partits analitzats del F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid

En aquest apartat de resultats, es veuran el nombre total de les accions analitzades a tots els partits que han jugat els dos equips, tant de local com de visitant. Per tant, s'observen els resultats generals aconseguits amb l'anàlisi elaborada.

Taula 7: Resultats de tots els partits analitzats del F.C. Barcelona.

<b>Nombre de passades prèvies a l'ocasió de gol o al gol</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
5 passades o més	39
Menys de 5 passades	37
<b>Accions pilota aturada</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
Córner	0
Llançament directe	7
Llançament indirecte	1
Penal	1
<b>Accions dins del joc</b>	
Xut des de fora l'àrea	19
Xut des de dins l'àrea	45
Centrada	12

Font: elaboració pròpia.



Taula 8: Resultats de tots els partits analitzats de l'Atlético de Madrid.

<b>Nombre de passades prèvies a l'ocasió de gol o al gol</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
5 passades o més	17
Menys de 5 passades	36
<b>Accions pilota aturada</b>	
<b>INDICADOR ANALITZAT:</b>	<b>TOTAL:</b>
Córner	4
Llançament directe	6
Llançament indirecte	4
Penal	0
<b>Accions dins del joc</b>	
Xut des de fora l'àrea	18
Xut des de dins l'àrea	31
Centrada	4

Font: elaboració pròpia.

Analitzant la taula del F.C. Barcelona podem veure que el 49% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut el F.C. Barcelona en els 16 partits analitzats, són amb menys de cinc passades seguides. Mentre que el 51% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut han sigut encadenant cinc o més passades seguides.

Pel que fa a les accions de pilota aturada, les que han resultat exitoses, han sigut un 0% els llançaments de córner. El 78% han sigut de llançament directe. Un 11% els llançaments indirectes i un 11% de penal.

Respecte a les accions de joc, s'observa que el 25% d'aquestes accions de joc, que han acabat esdevenint una ocasió o un gol, han sigut amb xuts des de fora l'àrea. Mentre que el 59% han sigut amb xuts des de dins l'àrea. I finalment el 16% han sigut a través de centrades.

D'altra banda, pel que fa l'Atlético de Madrid podem veure que en els 16 partits analitzats, el 32% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut l'Atlético de Madrid són amb cinc passades o més encadenades. Mentre que el 68% de les ocasions de gol o gols que ha obtingut han sigut amb menys de cinc passades seguides.

Pel que fa a les accions de pilota aturada, les que han resultat exitoses, han sigut un 28,5% els llançaments de córner. El 43% han sigut de llançament directe. Un 28,5% els llançaments indirectes i un 0% de penal.

Respecte a les accions de joc, s'observa que el 34% d'aquestes accions de joc, que han acabat esdevenint una ocasió o un gol, han sigut amb xuts des de fora l'àrea. Mentre que el 58% han sigut amb xuts des de dins l'àrea. I finalment el 8% han sigut a través de centrades.

Pel que fan els gols analitzats en tots els partits del F.C. Barcelona, aquest equip ha aconseguit un total de 18 gols. Això significa que un 21% de les accions analitzades s'han convertit en gol.

D'altra banda, els gols analitzats en tots els partits de l'Atlético de Madrid, ha sigut un total de 10 gols. Això significa que un 15% de les accions analitzades s'han convertit en gol.

Per concloure, el F.C. Barcelona ha generat un total de 85 accions d'èxit en el transcurs dels 16 partits analitzats. Mentre que l'Atlético de Madrid n'ha generat 67.

## 7 Discussió

Una vegada extretes totes les dades quantitatives de l'anàlisi realitzat, podem començar amb la discussió d'aquestes. Com s'ha pogut observar en els resultats anteriors, existeixen diferències entre els dos estils de joc. Aquest fet ens servirà per resoldre la hipòtesi plantejada en aquest estudi. En aquest apartat es durà a terme una discussió amb els resultats obtinguts de l'estudi i es contrastaran amb diferents autors que han realitzat estudis científics del mateix àmbit. L'apartat de discussió, es dividirà en subapartats que contindran els indicadors de rendiment seleccionats per fer l'anàlisi i les accions de joc que els determinen segons el full observacional elaborat.

### 7.1 Nombre de passades

Els autors Caro i Caro-Muñoz (2016), mencionen que existeixen dos models tàctics ofensius en el futbol. Aquests dos models els classifica en model de joc combinatiu i model de joc directe. Considerant cada un d'ells de la següent manera: pel que fa a l'estil de joc combinatiu, els autors Caro i Caro-Muñoz (2016), l'entenen com un atac elaborat a través de conservar la pilota. En canvi, per altra banda, el joc directe el consideren com un atac ràpid, poc elaborat, on es produeix una jugada de contraatac. Aquestes consideracions d'aquests dos autors, ens serveixen per iniciar aquest subapartat, ja que, en primer lloc, pel que fa al nombre de passades que utilitzen els dos equips analitzats per crear una ocasió de gol o un gol, es pot dir que s'observa una diferència important entre els resultats obtinguts entre ells. Pel fet que si mirem els resultats globals, on s'han analitzat els partits com a local i visitant dels dos equips, observem que hi ha una diferència considerable en el % de les passades fetes. El F.C. Barcelona ha fet servir un 19% més l'estil de joc combinatiu que no pas l'Atlético de Madrid, acumulant més de cinc passades o cinc passades abans de generar una ocasió de gol o un gol. Mentre que l'Atlético de Madrid ha utilitzat un 19% més l'estil de joc directe que no pas el F.C. Barcelona, acumulant menys de cinc passades abans de generar una ocasió de gol o un gol. Castellano (2018), menciona que el nombre de passades no és un clar determinant per obtenir la victòria en un partit. I que actualment en la lliga espanyola no existeix un volum molt gran en nombre de passades per tal d'aconseguir sumar els tres punts. Si observem els resultats obtinguts d'aquest indicador quan els equips han jugat com a visitant es mostra una diferència molt gran. L'Atlético de Madrid com a visitant ha generat un 48% més d'ocasions d'èxit amb menys de cinc passades respecte al F.C. Barcelona.

D'altra banda, el F.C. Barcelona ha generat un 48% més d'ocasions d'èxit amb cinc o més de cinc passades respecte a l'Atlético de Madrid com a visitant. Aquestes dades, ens mostra que els equips fora de casa no perden la identitat del seu estil de joc, i continuen apostant per aconseguir la victòria amb la filosofia de joc treballada. La dada més igualada es troba en els resultats obtinguts pel que fa al nombre de passades quan els dos conjunts juguen com a local. No existeix diferència entre els dos equips. Però el més curiós és que el F.C. Barcelona en el seu estadi ha generat un 1% més d'ocasions d'èxit amb menys de cinc passades respecte a l'Atlético de Madrid. Aquests fets els podem relacionar amb les paraules dels autors Sampedro i Prieto (2012), que mencionen que la localitat en què es juga un partit, és a dir si es juga a casa o es juga a fora, pot ser un factor molt modificable pel resultat final d'un partit. A part d'això els mateixos autors Sampedro i Prieto (2012), també ens parlen que s'ha de tenir en compte com a factor modificable de resultat d'un partit, quin ha sigut el primer equip d'obtenir el primer gol de l'enfrontament. Aquestes paraules reflecteixen aquesta poca diferència entre els dos equips. Ja que en els partits analitzats que el F.C. Barcelona ha jugat com a local, en un dels enfrontaments en dues ocasions l'equip rival s'ha posat per davant en el marcador, i el F.C. Barcelona en poc temps ha hagut de remuntar el partit. Aquest fet, seguint les paraules anteriors de Sampedro i Prieto (2012) han pogut condicionar el resultat en el nombre de passades com a local del F.C. Barcelona. En general podem observar que existeix una clara diferència i que s'evidencien els dos estils de joc que predominen en cada un dels equips analitzats. El F.C. Barcelona utilitza el recurs de mantenir la pilota i buscar els espais a través de la possessió i control de joc. Això ho podem afirmar perquè el 51% de les accions d'èxit han vingut determinades per completar cinc o més de cinc passades. Sí que és veritat que existeix molt poca diferència amb el 49% de les accions d'èxit que han vingut determinades per menys de cinc passades. Aquesta poca diferència ve determinada per diferents factors rellevants en els partits que s'han analitzat. Un dels aspectes que determinen aquesta poca diferència és la pressió psicològica que poden obtenir els jugadors d'un equip, davant d'un resultat advers en un partit que s'està disputant com a local. Així ens ho asseguren els autors Chamorro et al. (2016), que mencionen que les pressions externes poden desenvolupar conductes totalment diferents de les que acostuma a desenvolupar un cert jugador en un estat normal de competició.

Un altre factor que relacionem amb aquesta poca diferència, és el factor que hem comentat anteriorment dels autors Sampedro i Prieto (2012), que és el d'encaixar un gol en contra quan el marcador està en empat. Aquest fet es va donar dues vegades en un mateix partit i el F.C. Barcelona va haver d'esgotar les seves opcions per tal de sumar algun punt amb molt poc temps. També un altre factor que relacionem amb la poca diferència d'aquest indicador, és que el F.C. Barcelona després que algun jugador de l'equip perdi la pilota, realitzen una pressió immediata després de pèrdua. Aquesta pressió segons Martín et al. (2021), fa que el jugador que ha perdut la pilota i els jugadors del seu voltant automàticament amb una elevada intensitat vagin a recuperar la pilota el més ràpid possible i així agafar el rival en una desorganització i poder fer un atac ràpid. Fent aquesta pressió immediata, permet que en recuperar ràpidament la pilota, l'equip rival tingui una desorganització defensiva, que aplicant una acció ràpida de contraatac per part de l'equip ofensiu provocarà una situació d'èxit, pel fet que l'equip defensor no tindrà temps de reestructurar-se i organitzar-se per frenar aquest atac. Així ens ho mencionen autors com Tenga et al. (2010). Analitzant els partits s'ha observat com el F.C. Barcelona en moltes ocasions que perdia la pilota a  $\frac{3}{4}$  de camp utilitzava aquesta pressió immediata després de pèrdua per generar accions de perill. Segons Valencia (2019), recuperar la pilota a camp contrari, realitzant una pressió intensa i avançada sobre el possessor de la pilota i fer-se amb la possessió d'ella, augmenta la possibilitat que una acció ofensiva acabi sent exitosa. També per aclarir aquesta poca diferència entre el nombre de passades que realitza el F.C. Barcelona abans d'elaborar una ocasió de gol o un gol, un dels factors a tenir en compte segons les paraules que mencionen Tenga et al. (2010), és que els atacs directes amb poques passades (contraatac), resulten ser més efectius que els atacs elaborats amb una llarga possessió de la pilota. A tot això, Valencia (2019), menciona que l'organització defensiva de l'equip adversari, pot generar diferents comportaments en el joc de l'equip atacant. Ja que en funció d'aquesta organització defensiva, hi haurà moments del joc que els jugadors s'hauran d'anar adaptant i creant situacions diferents per generar ocasions de gol o gols. En definitiva, podem mencionar que el conjunt d'aquests factors són els que han determinat aquesta poca diferència, entre el nombre de passades que utilitza aquest equip per aconseguir els tres punts d'un partit.

D'altra banda, l'Atlético de Madrid, sí que mostra una diferència molt important entre els resultats obtinguts segons el nombre de passades per aconseguir generar accions d'èxit. El 68% de les ocasions de gol o gol analitzades, han sigut a través de què l'equip encadenes menys de cinc passades seguides.

Autors com Robles i Castellano (2007), afirmen que tenir el control del partit a través de mantenir la possessió de la pilota no sempre és sinònim d'obtenir la victòria. Aquest fet concorda amb els resultats obtinguts en l'anàlisi de l'Atlético de Madrid. Ja que en la majoria dels partits analitzats l'Atlético de Madrid ha guanyat el partit tot i no tenir el domini del joc.

Analitzant els resultats obtinguts de l'anàlisi realitzat amb l'Atlético de Madrid, podem afirmar que les paraules dels anteriors autors (Robles i Castellano, 2007) concorden amb el present estudi, pel fet que l'Atlético de Madrid en la majoria dels partits analitzats i com observem en els resultats obtinguts, la majoria de les accions de joc ofensives vénen determinades per encadenar menys de cinc passades seguides prèviament a l'ocasió de gol o al gol.

Armatas i Yiannakos (2010), en el seu estudi que van analitzar els gols marcats en el Mundial del 2006, mencionen que només el 23,6% van produir-se en accions on s'adoptava un estil de joc combinatiu, a través de mantenir la possessió de la pilota. Mentre que, per altra banda, el 36,4% de les accions prèvies al gol eren elaborades a través d'un estil de joc directe on s'elaboraven passades en llarg per arribar més ràpidament a l'àrea contrària. Els resultats d'aquests dos autors, van relacionats amb els resultats obtinguts de l'Atlético de Madrid en aquest estudi.

Els factors més determinants en la diferència del resultat en nombre de passades prèvies a una ocasió de gol o un gol per part de l'Atlético de Madrid, segons l'anàlisi fet són els següents: l'Atlético de Madrid és un equip que utilitza un sistema de joc de caràcter defensiu, bàsicament el que busca és tenir una organització defensiva molt sòlida que li permeti encaixar el mínim de gols possibles i trobar moments del joc per atacar de manera ràpida davant la desorganització de l'equip rival. En el cas de l'Atlético aquesta organització defensiva és diferent segons el moment de joc i la zona on es perd la pilota. Autors com Baggiotto et al. (2016), ens diuen que el tipus d'organització defensiva ve determinada per les zones on es comença la recuperació de la pilota, i això comporta que dins d'un mateix partit, els equips hagin d'adaptar-se a diferents moments i situacions de joc. En els partits analitzats, s'ha pogut veure que les paraules d'aquests autors ens aporten una informació molt important, ja que l'Atlético, quan l'equip rival inicia jugada des de la seva porteria, fan un replegament i els esperen a  $\frac{3}{4}$  de camp per començar la pressió.

També s'ha vist en diferents moments dels partits analitzats, com l'Atlético si estava atacant i perdia la pilota en  $\frac{3}{4}$  de camp, pressionava intensament per tornar a recuperar la pilota el màxim ràpid possible i atacar ràpidament. Aquests fets provoquen que l'Atlético de Madrid, un cop recupera la pilota, sap que ha d'atacar ràpidament, i això provoca que les ocasions de gol o els gols vinguin determinats per un elevat percentatge de l'indicador de rendiment del nombre de passades prèvies a una ocasió de gol o gol en menys de cinc passades seguides.

L'atlético de Madrid és un equip que sap llegir molt bé els moments del partit i compleix amb les paraules que ens diuen els autors Baggiotto et al. (2016), que buscar un equilibri defensiu, ve determinat per l'actitud dels jugadors de l'equip amb relació a on es troba la pilota. Poden pressionar a l'equip rival quan té la pilota o tancar els espais per protegir la porteria i evitar la progressió de l'equip rival. A causa d'aquesta organització defensiva tan estructurada per part d'aquest conjunt, això el fa perillós en les accions de contraatac.

L'Atlético és un equip que té les idees molt clares a l'hora de recuperar la pilota. Tal com ens diuen els autors Baggiotto et al. (2016), quan l'equip recupera la pilota, les seves transicions són molt ràpides, els jugadors acceleren automàticament els seus moviments i els de la pilota, utilitzant la passada en llarg com a recurs principal i buscant crear superioritat numèrica per poder atacar quan l'equip contrari es troba desorganitzat i amb pocs efectius al darrere.

Aquest fet el que provoca és que es facin poques passades abans de generar accions d'èxit. Segons Valencia (2019), en el seu estudi diu que existeix una relació directa d'èxit amb les accions ofensives de contraatac. Valencia (2019), també menciona que els equips que aconseguen recuperar la pilota en zona ofensiva, immediatament després de perdre-la, com major sigui la velocitat d'execució de l'atac i menor nombre de passades tingui la jugada, aquesta tindrà una major possibilitat d'acabar en èxit. Això és el que precisament passa en els atacs de l'Atlético. Busquen generar situacions on l'equip atacant perdi la pilota i ells puguin generar una acció ofensiva ràpida, que els hi permeti arribar ràpidament a l'àrea o a prop de l'àrea de l'equip rival per crear situacions de gol. En molts dels partits analitzats, s'observa com l'Atlético té la capacitat de no generar gaires ocasions de gol i ser capaç de guanyar el partit, tenint moltes menys situacions d'èxit que l'equip contrari. Aquest fet el podem relacionar amb el qual l'Atlético de Madrid en els partits analitzats es trobava a la primera posició de la classificació.

El fet de trobar-se en la primera posició de la lliga és un factor que s'ha tingut en compte a l'hora d'argumentar l'efectivitat i la capacitat de patiment per aconseguir la victòria en els partits analitzats. Aquest factor és la motivació per aconseguir l'objectiu de guanyar el títol de lliga. Seguint les paraules de Sanmiguel-Rodríguez (2021), ens diu que si hi ha un estat emocional positiu en els jugadors de l'equip, una cohesió grupal sòlida, el suport de la direcció esportiva del club i l'ànim de l'afició, això pot ajudar satisfactòriament a la motivació i l'estat psicològic del col·lectiu que tindrà una repercussió directe en el rendiment esportiu.

Aquestes paraules les relaciono amb l'efectivitat que ha mostrat l'Atlético de Madrid en les seves accions ofensives. Ja que en molts moments d'haver de patir durant el transcurs del partit, l'equip aguantava psicològicament i en la mínima opció possible d'atacar obtenien una ocasió d'èxit. En diverses situacions també es notava la precipitació a l'hora de generar accions ofensives de contraatac, pel fet que volien anar tan de pressa que perdien la pilota a la segona passada encadenada. L'Atlético de Madrid, en els resultats obtinguts jugant com a local, són els que mostren menys diferència respecte al nombre de passades encadenades abans de generar una ocasió de gol o un gol. Això ho podem relacionar amb les dades de l'estudi de Lago, Martín Acero i Seiru·lo, 2007, p.73 citat per Díaz, 2015, que ens diuen que els equips que juguen com a local tenen la possessió de la pilota sis punts percentuals més que l'equip rival que juga de visitant.

## **7.2 Accions a pilota aturada**

L'autor Maneiro (2014), ens diu que les accions a pilota aturada són tot aquell conjunt de situacions de joc que s'inicien des de parat després d'una interrupció del joc reglamentaria. En aquest apartat, hi ha una gran diferència entre els dos equips analitzats. A continuació exposaré la discussió sobre la importància de les accions a pilota aturada per cada un dels equips analitzats.

Maneiro (2014), menciona que cada cop és més difícil anotar gols en el futbol, a causa de l'alta presència de jugadors en les zones pròximes a la pilota. Això provoca que les accions a pilota aturada cada cop més agafin més protagonisme a l'hora d'analitzar d'on venen determinades les accions ofensives que produeixen gols. Ja que una acció a pilota aturada, pot ser més determinant, pel fet que en moltes ocasions només i participa un sol jugador, que no pas una acció on hi hagi una sèrie de combinacions abans d'arribar a l'àrea o porteria rival.



De totes les accions analitzades, entre les dades obtingudes dels dos equips. Només el 15% d'aquestes han sigut generades a partir d'accions a pilota aturada. En aquest cas, aquest estudi no es relaciona amb les paraules dels autors Bonfanti i Pereni (2002), que ens diuen que aproximadament el 50% dels gols són generats per accions de pilota aturada. Això pot ser donat per la poca quantitat de partits analitzats en aquest present estudi. Tot i això, altres estudis amb una mostra igual que l'estudi que s'està exposant, l'estudi que s'està exposant igualment mostra una diferència important respecte a les dades obtingudes de l'estudi d'Alonso, 1995, p.120 citat per Silva, 2011, on ens diu que dels 15 partits analitzats del Mundial d'Estats Units d'Amèrica del 1994, el 39,30% dels gols provenien d'accions estratègiques ofensives. Aquest fet el relacionem amb l'any de l'estudi, actualment cada cop els equips estan més preparats a quan a recursos estratègics i tàctics defensius, fet que dificulta cada cop més que les accions a pilota aturada produeixin situacions d'èxit ofensives.

Pel que fan les accions a pilota aturada, el F.C. Barcelona ha generat un 11% de les seves accions d'èxit a través d'utilitzar un dels quatre indicadors analitzats sobre les accions a pilota aturada. D'aquest 11% de les accions que han desencadenat una ocasió de gol o un gol a pilota aturada, el 78% han sigut amb accions de llançament directe. Això ho relacionem amb les paraules de Silva (2011), que ens diu que el llançament directe, és una de les accions a pilota aturada que va relacionada amb la capacitat de modificar el resultat d'un partit. Aquest alt percentatge pel qual s'ha pogut analitzar i observar en els partits ve determinat pels grans llançadors de talent individual que té el F.C. Barcelona. Lionel Messi, com a jugador més determinant en els llançaments directes de falta. El fet de tenir un especialista en llançaments directes produeix un avantatge per l'equip executor de generar una ocasió de gol o un gol. Aquest anterior fet va relacionat amb les paraules que ens mencionen els autors Izquierdo et al. (2019) dient que l'execució d'aquestes accions produeixen un avantatge temporal per l'equip que colpeja la pilota, ja que aquesta acció, és una situació estable, amb una incertesa del context, però amb una distància prolongada dels rivals amb l'executor, que fa que no tingui tanta pressió com en les diverses accions del joc on la pilota està en moviment. Per altra banda, hi ha un 11% restant que ve determinat pels llançaments indirectes. Aquest aprofitament dels llançaments indirectes també ve determinat per diferents jugadors, que tenen unes grans prestacions físiques en el joc aeri, com són Gerard Piqué, Clément Lenglet i Ronald Araújo.

Tot i que com s'observa en els resultats, el F.C. Barcelona no utilitza gairebé aquest recurs, sinó que el seu propi estil de joc combinatiu, fa que quan es produeixen aquest tipus d'accions, les juguin amb curt per construir la jugada i poder atacar mantenint la possessió de la pilota. Per acabar, l'altre 11% restant de les accions a pilota aturada que ha utilitzat el F.C. Barcelona es concentra en els llançaments de penal, on en tots els partits analitzats només n'hi ha hagut un i aquest ha sigut fallat.

En canvi, per altra banda, l'Atlético de Madrid un 21% de les accions que han esdevingut en ocasions de gol o en gols han sigut a través d'accions a pilota aturada. Aquest equip ha tret molt profit d'aquestes accions i això fa referència a les paraules que ens diuen Castelo, 1999 i Mombaert, 2000, p.7 citat per Maneiro, 2014, que les accions a pilota parada poden arribar a decidir el resultat d'un partit molt disputat entre dos equips d'un nivell semblant de rendiment en partits importants i en partits indecisos. Tal com es pot veure en els resultats, hi ha una diferència considerable entre les ocasions d'èxit generades pel F.C. Barcelona i les generades per l'Atlético de Madrid. Durant els partits analitzats de l'Atlético de Madrid s'ha observat com és un equip que li costa generar accions de perill a la porteria contrària, això fa que l'Atlético de Madrid tingui un percentatge més elevat en les accions a pilota aturada, ja que les ha d'aprofitar per poder generar una ocasió de gol o un gol.

Això també va relacionat amb el fet que en els partits que s'han analitzat de l'Atlético de Madrid, aquest sempre han obtingut un resultat ajustat i això el condueix a fer servir aquestes accions a pilota aturada per desencallar el partit i poder-lo empatar i fins i tot guanyar-lo. El fet que l'Atlético de Madrid busqui desencallar els partits amb aquestes accions a pilota aturada va relacionat amb les paraules de Castellano, 2009, p. 90 citat per Fernández-Hermógenes, Camerino i García De Alcaraz, 2017, que ens diu que el major nombre d'accions a pilota aturada són produïdes quan en el resultat del partit hi ha una diferència mínima o nul·la.

Del 21% de les accions a pilota aturada que han acabat sent ocasions de gol o gol, el 43% han sigut de llançament directe. L'Atlético té jugadors amb un gran colpeig, això facilita que en qualsevol posició que vegin que poden disposar d'una ocasió d'èxit busquen el llançament directe per poder sorprendre a l'equip rival i poder obtenir el gol. També fent l'anàlisi dels partits, en molts moments determinats del joc on l'Atlético de Madrid li costava generar ocasions d'èxit, s'observava que l'equip buscava el recurs de provocar faltes.

Aquí existeix una relació amb les paraules dels autors Fernández-Hermógenes, Camerino i García De Alcaraz (2017), que mencionen que les tàctiques ofensives dels equips vénen condicionades pel marcador del partit, i els entrenadors opten per adaptar l'estil de joc a les necessitats del partit. Buscar el gol a través de les accions a pilota aturada és una de les eines dels entrenadors per buscar una solució en un partit que es fa difícil desencallar-lo. Amb aquestes paraules, podem relacionar que el 28% de les ocasions de gol o gols que ha generat l'Atlético de Madrid en les accions a pilota aturada, han sigut a través dels llançaments indirectes i serveis de córner. He pogut observar com el recurs de les faltes indirectes i els llançaments de córner són habitual per generar ocasions de perill per part d'aquest equip. L'Atlético de Madrid en els llançaments indirectes i en els serveis de córner acumulen molts jugadors a l'àrea del rival per tal de buscar la rematada. Els jugadors utilitzats per buscar la rematada són els de gran envergadura i els que tenen un bon joc aeri, com per exemple: Giménez o Mario Hermoso. En la majoria dels partits analitzats, l'Atlético de Madrid ha generat molt de perill en cada una de les accions a pilota aturada, i en algun dels partits aquest tipus d'accions els hi ha donat la victòria. Es nota que l'equip és conscient de la importància que tenen aquestes accions per ells per poder sumar victòries en partits que estan complicats o que els hi costa generar ocasions d'èxit.

Aquest fet el relacionem amb les paraules de l'autor Silva, 2011, p.7 citat per Maneiro, 2014, que menciona que l'exigència de la competició i la igualtat que hi ha avui en dia en el món del futbol, fa que les accions a pilota aturada agafin protagonisme, ja que decanten el resultat final d'un partit afectant directament en el rendiment d'un equip professional.

### **7.3 Accions dins del joc**

Els resultats de les accions que es produeixen dins del joc per part dels dos equips, són semblants i no existeix cap diferència important. Observem com els dos equips mostren en els resultats obtinguts que els xuts des de dins l'àrea són les accions que generen més ocasions de gol o gols. Aquests resultats tenen relació amb els resultats de l'estudi de González (2019), que ens menciona que els gols anotats des de dins l'àrea de l'equip rival, són els que predominen en el seu estudi. González (2019), explica que aquest fet és causat pels espais lliures i difícils de defensar entre els defenses i el porter.

El F.C. Barcelona ha provocat ocasions de gol o gol a través de fer 19 xuts des de fora l'àrea, això ens indica que ha sigut un 25% del total de les accions de dins del joc analitzades. Mentre que, per altra banda, ha efectuat 45 xuts des de dins l'àrea que han acabat en una ocasió de perill, això ens indica que un 59% del total de les accions de dins del joc analitzades han sigut a partir dels xuts des de dins de l'àrea. I també s'ha pogut analitzar que aquest mateix equip ha utilitzat 12 centrades, que això ens indica que un 16% de les accions de dins del joc analitzades s'han produït a través d'utilitzar aquest recurs. Aquests resultats concorden amb els de l'estudi de González (2019), on ens diu que el 83% del total de gols analitzats venien destinats a partir de xuts o accions des de dins l'àrea. En canvi, des de fora l'àrea només es van anotar un 17% dels gols analitzats. El 16% de les centrades que van acabar en ocasions de gol o en gol concorda amb els resultats de l'estudi de Cano (2015), que menciona en el seu estudi que les centrades només provoquen un 19% de situacions de perill del global de les centrades analitzades.

Pel que fa als resultats de les centrades, el F.C. Barcelona va utilitzar el mateix percentatge d'aquest indicador tant jugant de local com de visitant, aquest fet no concorda amb els resultats de l'estudi de Cano (2015), que menciona que les centrades són més utilitzades quan l'equip juga com a local. En el seu estudi, menciona que el 62,4% de les centrades es produïen en els equips que jugaven com a local, mentre que el 37,6% restant es produïen pels equips que jugaven com a visitant.

Amb els partits analitzats del F.C. Barcelona observem que els resultats del meu estudi no concorden amb els resultats de l'estudi de Cano (2015), però és possible que si analitzéssim més partits podríem obtenir unes dades similars a les de l'estudi de Cano (2015). Analitzant profundament les centrades del F.C. Barcelona, trobem un paràmetre interessant, aquest paràmetre va relacionat amb els jugadors que han efectuat les centrades d'aquest equip. Totes les centrades que s'han obtingut dels partits analitzats d'aquest equip han sigut executades pels laterals. Aquest fet concorda amb les paraules que ens mostra Cano (2015) en el seu estudi, anomenant que el 42,6% del total de les centrades analitzades en el seu estudi, han sigut a través de jugadors de la línia defensiva. Si aprofundim més sobre les centrades realitzades pel F.C. Barcelona a causa de la important utilització d'aquest recurs, observem que aquest equip ha utilitzat molt més la centrada per generar ocasions de gol o gol que no pas l'Atlético de Madrid.

Aquest aspecte va relacionat amb l'estil de joc combinatiu. Cano (2015), ens diu que en el seu estudi la centrada en equips que utilitzaven l'atac posicional va ser utilitzada el doble de vegades que no pas en equips que utilitzaven les transicions ràpides a través del contra-atac.

En el cas de l'Atlético de Madrid, els xuts des de fora l'àrea han sigut utilitzats en un 34% de les accions de dins del joc analitzades. Aquest percentatge és més elevat que el del F.C. Barcelona, això ve determinat per l'estil de joc directe emprat. Els autors Tenorio, Del Pino i Martínez (2008), ens diuen que els equips que utilitzen l'atac directe, el principal objectiu que tenen és arribar ràpidament a la porteria contrària utilitzant la rematada. Aquestes paraules van relacionades amb la diferència de percentatge dels xuts des de fora l'àrea que executen el F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid en els partits analitzats. El fet que l'Atlético de Madrid faci servir un estil de joc directe, fa que a la mínima opció de xut que vegin l'executin, ja sigui de fora o dins l'àrea. Tot i això, l'Atlético de Madrid l'acció de dins del joc més utilitzada per generar ocasions de gol o gol, és el xut des de dins l'àrea (58%), coincidint amb els resultats del F.C. Barcelona.

Aquest fet concorda amb l'estudi de Yagüe i Paz 1995, p.72 citat per Lago et al. (2003), que mencionen que de 100 gols analitzats a la Lliga Espanyola de futbol, el 69% d'aquests es van produir dins l'àrea, mentre que el 10% van ser de fora l'àrea i el 8% restant d'altres posicions del camp. Tant en el meu estudi, com el de Yagüe i Paz 1995, p.72 citat per Lago et al. (2003), es veu que existeix una clara diferència entre les rematades a porteria que es produeixen des de dins de l'àrea i les que es produeixen des de fora, aquest fet coincideix en els dos estudis.

Per tancar la discussió de l'apartat de les accions de dins del joc, trobem que l'Atlético de Madrid, de totes les ocasions de gol i gols analitzats, només 4 han sigut a partir d'una centrada. Això resulta ser un 8% de totes les accions de dins del joc. Aquest fet el relacionem amb les paraules de Cano (2015), que ens diu que en el seu estudi, els atacs posicionals i les passades a l'espai dupliquen les accions de centrades que genera un equip. Amb aquestes paraules, trobem que hi ha una relació amb el nostre estudi, ja que l'Atlético de Madrid en utilitzar un joc més directe que el F.C. Barcelona li costa més generar centrades per obtenir ocasions de gol o gols. A diferència del F.C. Barcelona, l'Atlético de Madrid les centrades que ha generat per crear una ocasió de gol o un gol, la majoria d'aquestes han sigut executades jugant com a visitant.

Trobem que existeix una concordança amb l'estudi dels autors Taylor et al. 2008, p.7 citat per Cano, 2015, ja que ens diuen que en el seu estudi no es van trobar diferències en els resultats dels comportaments dels jugadors que no van ser influenciats per la localització del partit. A part d'això, els resultats obtinguts per part de l'Atlético de Madrid respecte a les centrades, trobem Cano (2015), que menciona que en el seu estudi, els equips que deixaven els espais laterals lliures perquè els ocupessin els laterals és un dels motius que ajudaven a fer que es produïssin accions de centrades, també la circulació de pilota pels diferents carrils del camp, tenint una possessió llarga afavoria al fet que es donessin aquest tipus d'accions. Aquest fet va molt relacionat amb la poca utilització d'aquesta acció de dins del joc per part de l'Atlético de Madrid, ja que aquest equip en la majoria dels partits analitzats buscava atacs ràpids, sense gairebé circular la pilota i això dificultava que es produïssin aquest tipus d'accions.

## **7.4 Discussió general**

Per acabar l'apartat de discussió, es farà una discussió més general sobre els indicadors analitzats.

El que he pogut observar en els 16 partits analitzats dels dos equips, és que encara que un equip tingui el domini del partit i controli la possessió de la pilota amb un percentatge més elevat que l'equip contrari, no és sinònim de victòria. L'Atlético de Madrid en els diferents partits analitzats ha tingut moments on l'equip rival era el clar dominador i, tot i això, era capaç de guanyar el partit, aprofitant les ocasions i els atacs directes que realitzava. Això ho podem relacionar amb les paraules de Carmichael, Thomas i Ward, 2001; Gómez i Álvaro, 2003; Pino, 2002; Vázquez, 2006, p.309 citat per Robles i Castellano, 2007, que afirmen que el nombre de possessió que té un equip en un partit no és suficient per determinar el resultat d'aquell partit, i no garanteix que l'equip que tingui un percentatge major de possessió guanyi el partit. Tot i això, permet que l'equip tingui un major nombre de situacions d'atac i finalitzacions. Aquests autors, però també ens fan referència a un fet mostrat en el meu estudi. El F.C. Barcelona que utilitza un joc combinatiu i que en tots els partits ha tingut un percentatge més elevat de possessió de la pilota que l'equip rival, ha mostrat un major nombre d'ocasions de gol i gols que no pas l'Atlético de Madrid que en alguns dels partits analitzats no ha obtingut un percentatge més alt de possessió que l'equip rival.

Per tant, amb aquestes paraules d'aquests autors podem relacionar amb l'indicador de rendiment del nombre de passades prèvies a una ocasió de gol o gol, sabent que un alt nombre de passades no garantirà que es pugui guanyar un partit, però sí que es generarà un major nombre d'ocasions de gol.

Si agrupem els resultats de l'Atlético de Madrid i els del F.C. Barcelona pel que fa al nombre de passades prèvies a una ocasió de gol o a un gol, aquest estudi mostra una concordança amb les paraules que ens diu Mombaerts (2000), que el 89% de les rematades s'efectuen en seqüències de passades que no arriben a les cinc passades seguides.

El nombre de passades prèvies a una ocasió de gol o gol, també pot tenir influència amb l'indicador de rendiment de les rematades a porteria. En el present estudi es produeix una controvèrsia amb les paraules que mencionen Hugues i Churchill, 2005, p.268 citat per Díaz, 2015, en dir-nos que el joc combinatiu produeix menys llançaments que un estil de joc que s'utilitzen jugades de curta durada. Aquesta controvèrsia pot venir determinada pels pocs partits analitzats en l'estudi que s'està exposant. En aquest present estudi, durant els 16 partits que s'han analitzat el F.C. Barcelona ha obtingut 23 accions més de dins del joc (xuts de dins l'àrea, de fora l'àrea i centrada) que han acabat en ocasió de gol o en gol, que no pas l'Atlético de Madrid. El que si concorda amb el meu estudi, són les paraules de Gómez i Álvaro, 2003, p. 268 citat per Díaz, 2015, que ens diuen que tenir un major temps la possessió de la pilota garanteix tenir un major nombre de situacions d'atac. Així ho demostren els resultats del present estudi.

Per l'observació feta en els partits analitzats, també hi trobo una relació important del meu estudi amb les paraules que ens diu Díaz (2015), ja que menciona que un elevat nombre de xuts d'un dels dos equips que està jugant un partit, augmenta les possibilitats que aquell equip guanyi el partit i fins i tot redueix les possibilitats de sortir derrotat d'aquell enfrontament. En els partits analitzats sí que s'ha pogut veure com el nombre de rematades a porteria o les accions de dins del joc que es donaven en un partit anaven directament relacionades amb el resultat. L'equip que ha obtingut més xuts en els partits, aconseguia la victòria o si més no l'empat. La centrada ha sigut una de les accions analitzades de dins del joc amb major diferència de percentatge entre els dos equips.

Fent l'anàlisi dels partits això pot venir determinat pel tipus de sistema de joc que utilitza un equip, les prioritats ofensives i defensives d'aquest sistema de joc i els jugadors que juguen el partit. En el cas del F.C. Barcelona, els laterals sempre han de prioritzar incorporar-se a l'atac, buscant una màxima amplitud i arribant a línia de fons freqüentment. Aquest fet fa que la majoria de les centrades analitzades siguin fruit de les combinacions entre Messi i Jordi Alba, dos jugadors que s'entenen a la perfecció i utilitzen la passada en profunditat per superar la línia defensiva. Això provoca que es donin moltes situacions de centrades que generen una desorganització de l'equip rival en defensa i permet al F.C. Barcelona arribar amb molts efectius a la zona de finalització i donar diferents solucions als laterals per fer la centrada.

Les accions a pilota aturada no han sigut gaire determinants en els partits analitzats. Això ho relacionem amb les paraules de Pérez i Fonseca (2015), que en el resultat del seu estudi diuen que les accions a pilota aturada són molt freqüents durant els partits, però el seu nivell d'efectivitat és molt baix. Tot i això, aquest estudi coincideix amb l'estudi dels autors Borrás i Sainz, 2005, p.48 citat per Pérez i Fonseca, 2015, on mencionen que el llançament directe és l'acció que més cops es produeix en els partits. Tant el F.C. Barcelona com l'Atlético de Madrid el llançament directe ha sigut l'acció a pilota aturada que més ocasions de gol o gols ha generat.



## 8 Conclusions

Un cop elaborat l'estudi, amb el suport de dos entrenadors amb llicència federativa de la Federació Catalana de Futbol, i un cop també analitzats els resultats, primerament en aquest apartat el que es farà és respondre a la hipòtesi que s'ha plantejat inicialment.

En resposta a la hipòtesi, podem dir que el F.C. Barcelona que té un estil de joc combinatiu ha generat més ocasions de gol i gols, que no pas l'Atlético de Madrid que té un estil de joc directe. Aquest fet dóna suport a la hipòtesi plantejada.

D'altra banda, pel que fan els objectius del treball, podem dir que:

1. S'ha pogut veure que l'estil de joc combinatiu que utilitza el F.C. Barcelona ha generat més ocasions de gol i gols que no pas l'estil de joc directe que utilitza l'Atlético de Madrid. El F.C. Barcelona ha obtingut un total de 85 ocasions de gol, 18 d'aquestes ocasions han acabat en gol. Això significa que un 21% de les ocasions de gol generades pel F.C. Barcelona han obtingut la recompensa del gol. D'altra banda, pel que fa l'Atlético de Madrid ha obtingut un total de 67 ocasions de gol, 10 d'aquestes ocasions han acabat en gol. Això significa que un 15% de les ocasions generades per l'Atlético de Madrid han aconseguit la recompensa del gol.
2. També s'ha pogut observar diferències en els factors / indicadors d'èxit analitzats entre un estil de joc i l'altre. I s'ha analitzat quins factors / indicadors són més utilitzats per cada estil de joc. Pel que fa el F.C. Barcelona (estil de joc combinatiu), els indicadors més utilitzats per generar ocasions de gol o gols, en funció de la taula observacional utilitzada en aquest estudi, són: utilització de la possessió de pilota, realitzant cinc o més de cinc passades abans de generar una ocasió de gol o un gol. El 51% de les ocasions de gol i gols analitzats en l'estudi, han vingut determinades per encadenar cinc o més de cinc passades seguides. Un altre indicador a destacar del F.C. Barcelona dins de les accions a pilota aturada, ha sigut el llançament directe. Aquest indicador ha generat el 78% de les ocasions de gol analitzades dins de les accions a pilota aturada. Seguint amb el F.C. Barcelona, els indicadors d'èxit que han sigut més determinants en les accions que passen dins del joc són: els xuts des de dins de l'àrea (59%) i les centrades (16%).

En el cas de l'Atlético de Madrid (estil de joc directe), s'han trobat diferències en els indicadors analitzats. Pel que fa a l'indicador de possessió de pilota, l'Atlético de Madrid, ha generat el 68% de les seves ocasions de gol o gols a partir de realitzar menys de cinc passades seguides. Un altre indicador a tenir en compte per part de l'Atlético de Madrid és que dins de les accions de pilota aturada, tant el córner com el llançament indirecte han agafat protagonisme en l'estudi obtenint un 28,5% cada indicador dins de les accions a pilota aturada. Tot i això, el llançament directe és el que ha generat més ocasions de gol o gols (43%) per part de l'Atlético de Madrid en les accions a pilota aturada. I per acabar aquest objectiu, pel que fa a les accions que passen dins del joc, l'Atlético de Madrid les ocasions de gol o gols que ha generat, l'indicador d'èxit que ha generat més ocasions de gol o gols ha sigut el xut des de dins l'àrea (58%) gairebé igual que el F.C. Barcelona, tot i que l'Atlético de Madrid, també ha generat ocasions de gol o gols, a través d'utilitzar l'indicador del xut des de fora l'àrea (38%).

3. El full observacional ha sigut validat amb èxit, pel fet que els resultats analitzats entre el primer anàlisi i el segon anàlisi, després de dos mesos de separació entre cada un d'ells, aquests han obtingut el mateix resultat (intraobservador). Això també ha passat amb els dos entrenadors que m'han ajudat a analitzar un dels partits (interobservadors). Aquests dos entrenadors tenen la llicència federativa de la Federació Catalana de Futbol. Durant l'estudi he comparat les meves anàlisis amb els que van fer els dos entrenadors i la coincidència en les dades i els resultats són idèntics. Per tant, el full observacional és vàlid.

Finalment, resumint les conclusions extretes, podem afirmar que hi ha diferències en els indicadors de rendiment analitzats en funció de l'estil de joc que fan servir els equips. Podem concloure, que l'estil de joc combinatiu genera més ocasions de gol o gols que no pas l'estil de joc directe. No obstant això, cal mencionar però, que generar més ocasions de gol, i tenir un major control de la possessió del partit, no és sinònim d'aconseguir la victòria. Ja que en l'anàlisi realitzat, s'ha vist com l'estil de joc directe que genera menys ocasions de gol que l'estil de joc combinatiu, és capaç de guanyar gairebé tots els partits jugats tenint un menor nombre d'ocasions de gol o gols generats. A part d'això, els resultats de la fixa d'observació concorden completament amb les anàlisis realitzades entre l'intraobservador i els interobservadors.

## 9 Limitacions i prospectiva d'investigació

Des del punt de vista de l'autor d'aquest treball, es creu que aquest estudi té algunes limitacions, a causa dels pocs partits analitzats per treure un ventall de resultats més amplis. Tot i haver analitzat un total de 16 partits, on 8 d'aquests partits els equips analitzats jugaven com a local i els altres 8 els jugaven com a visitant. Un cop fet el treball, l'autor creu que amb una mostra més àmplia, s'haguessin pogut extreure més resultats, ja que una temporada sencera conté 38 jornades. A causa d'aquest fet l'autor creu que hagués anat millor agafar una mostra més gran de partits, per tal que les dades fossin més regulars i més fiables dels dos equips a analitzar, ja que en pocs partits analitzats el que pot passar és que influeixin diversos factors, que només es donin en alguns partits en concret i no tinguin cap rellevància en l'estil de joc que utilitza l'equip. També una altra limitació que l'autor ha trobat en el treball, ha sigut el fet de no limitar zones del camp, sobretot per saber d'on es perdia i es recuperava la pilota i s'iniciava l'atac. El fet de limitar les zones de pèrdua i recuperació podien haver donat més dades sobre el nombre de passades prèvies a l'ocasió de gol o al gol i també es podria haver sabut en quines zones del camp els equips recuperaven més pilotes i quines zones del camp eren les més utilitzades per saber l'origen de l'ocasió de gol o el gol.

Seguidament, un cop l'autor ha esmentat les limitacions trobades en l'estudi, es pregunta: i ara què? Com seguirà aquesta investigació? Què s'hauria de fer? L'autor creu que un cop realitzat aquest estudi, cal reflexionar sobre les limitacions esmentades i perfeccionar aquest treball afegint les limitacions i fent més recerca i investigació, per tal de fer créixer aquest treball i obtenir un major nombre de dades dels dos equips. Això ens permetria conèixer algun indicador de rendiment més i poder estudiar d'una manera més profunda el comportament dels dos estils de joc analitzats, aprofundir sobre les mancances o fortaleces de cada estil, i transportar-ho en un context real dins d'algun cos tècnic de l'àmbit del futbol. Tot i això, l'autor del treball vol mencionar que aquest treball li ha servit per conèixer els indicadors de rendiment més determinants en cada un dels estils de joc analitzats i veure com actuaven cada un dels jugadors dels dos equips, per adaptar-se a la idea de joc proposada pels seus respectius entrenadors. L'autor li agradaria continuar fent recerca i investigar sobre aquest tema, ja que en un futur vol formar part d'algun cos tècnic, ja sigui d'entrenador, segon entrenador o preparador físic.

## **10 Valoració personal del procés d'elaboració del TFG**

Aquest treball m'ha ajudat a conèixer que a través de la investigació i la recerca científica, es pot aprofundir molt sobre un tema concret i es pot aprendre molt. Un dels fets significatius més importants del procés d'aquest treball ha sigut veure l'evolució de l'estudi des del primer dia fins a l'últim, he passat per moments on tenia dubtes, moments on he gaudit molt, moments d'aprenentatge, moments de dificultat, però sobretot moments de reflexió sobre la meua temàtica, que m'han guiat a conèixer diferents aspectes que desconeixia de l'àmbit del futbol. Des del meu punt de vista, crec que tota persona sempre pot aprendre més sobre els temes que més li agraden. En el meu cas, és el futbol. El futbol és un esport tan complex que sempre pots aprendre coses noves. Aquest treball m'ha fet veure la importància de què fent recerca, analitzant dades, observant comportaments i sobretot comparant el teu mateix estudi amb els d'altres autors de la mateixa temàtica, pots extreure discussions i reflexions que són útils per continuar formant-me i aprenent. Un altre dels aspectes importants, és el fet d'aprendre o si més no conèixer les diferents metodologies que es poden fer servir per realitzar un treball com aquest. Des del meu punt de vista, crec que aquest treball també m'ha servit per conèixer quin protocol s'ha de seguir en treballs d'aquest estil, i que, per tant, aquest fet també m'ajudarà per fer el treball final de màster que voldré fer el següent any. En tot moment he tingut molta motivació per realitzar aquest projecte, el futbol des de ben petit ha format part de la meua vida, i sempre he tingut molta curiositat en conèixer les propietats dels diferents estils de joc que ens plantegen els entrenadors professionals, conèixer els indicadors més determinants i observar les conductes més rellevants de cada estil de joc, conèixer el màxim nombre de variables possibles sobre un estil de joc, permet que com entrenador puguis entrenar al teu equip, sabent com es comportarà el rival en diferents situacions de joc i quins són els seus punts febles i els seus punts forts.

Els aprenentatges obtinguts en el transcurs dels quatre anys d'estudis universitaris en el grau de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport, m'han ajudat en molts moments d'aquest treball a relacionar continguts i exposar-los en el treball. Sí que és veritat que pel que fa a l'estructura del treball, en el transcurs d'aquests quatre anys mai havia fet un treball amb aquestes pautes a seguir, i menys utilitzant una metodologia observacional com la que he utilitzat.

Tot i això, assignatures com Entrenament Esportiu II, que s'enfoca en els esports d'equip, m'ha ajudat en molts moments del treball, sobretot en les observacions dels partits analitzats, a relacionar totes les estructures que podem trobar en un jugador amb les conductes o comportaments d'aquests a dins del camp. D'altra banda, també considero important mencionar l'assignatura de Futbol cursada al segon curs del grau i l'optativa de quart curs anomenada Comprendre el joc del futbol, aquestes dues assignatures m'han ajudat a relacionar conceptes, entendre la lògica interna d'aquest esport, reflexionar sobre les conductes i comportaments dels jugadors sobre el terreny de joc, analitzar el joc des d'uns coneixements previs enfocats a entendre el motiu de per què es juga d'una manera i no d'una altra i també a construir un marc teòric sòlid amb diferents autors importants dins l'àmbit d'aquest esport. Una altra assignatura que també m'ha sigut útil per l'elaboració d'aquest treball ha sigut l'optativa del quart curs anomenada Direcció d'equips i coneixement estructurat de l'entrenador a partir de l'handbol. Aquesta assignatura m'ha servit sobretot per fer la discussió, he coincidit amb diferents autors, que una de les característiques importants per rendir en els partits d'aquest esport, és la capacitat de lideratge que pot transmetre un líder als seus jugadors, també la motivació, la motivació és un aspecte important a tenir en compte quan s'analitza un partit, en funció dels objectius de l'equip, la posició que ocupa en la competició, i si juga fora o dins del seu camp, són factors que també poden ser determinants en l'estil de joc de cada un dels equips analitzats.

En definitiva, en finalitzar aquest treball, la meua motivació ha crescut, i voldré continuar formant-me i fent recerca sobre aquesta temàtica, ja que com he esmentat anteriorment, en un futur m'agradaria formar part d'un cos tècnic que estigui en alt nivell.

## 11 Bibliografía

- Aguado-Méndez, R. D., González-Jurado, J. A., i Otero-Saborido, F. M. (2020). Análisis observacional de goles recibidos por el Real Betis en La Liga: estudio de caso. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, 38, 355-362.
- Anguera, M. T., Blanco, A., Hernández, A., i Losada, J. L. (2011). Diseños observacionales: ajuste y aplicación en psicología del deporte. *Cuadernos de psicología del deporte*, 11(2), 63-76.
- Anguera, M. T., i Hernández, A. (2015). Técnicas de análisis en estudios observacionales en ciencias del deporte. *Cuadernos de psicología del deporte*, 15(1), 13-30.
- Anguera, M. T., i Hernández, A. (2013). La metodología observacional en el ámbito del deporte [Observational methodology in sport sciences]. *E-balonmano. com: Revista de Ciencias del Deporte*, 9(3), 135-160.
- Antezana, L., i Luis, H. (2003). *Fútbol: espectáculo e identidad*. Alabarces Pablo.
- Armatas, V., i Yiannakos, A. (2010). Analysis and evaluation of goals scored in 2006 World Cup. *Journal of Sport and Health Research*, 2(2), 119-128.
- Baggiotto, O., Galatti, L. R., Schmitz, A. G., Bobato, A., Longarela, B. L., i Scaglia, A. J. (2016). Planificación táctica en el fútbol: Aspectos generales y específicos. *E-balonmano. com: Revista de Ciencias del Deporte*, 12(1), 45-52.
- Ballesta, C., García, J., Fernández, J., i Alvero, J. (2015). Métodos actuales de análisis del partido de fútbol. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte/International Journal of Medicine and Science of Physical Activity and Sport*, 15(60), 785-803.
- Balmer, N. J., Nevill, A. M., i Williams, A. M. (2001). Home advantage in the Winter Olympics (1908-1998). *Journal of sports sciences*, 19(2), 129-139.
- Barreira, D., Garganta, J., Castellano, J., Prudente, J., i Anguera, M. T. (2014). Evolución del ataque en el fútbol de élite entre 1982 y 2010: Aplicación del análisis secuencial de retardos. *Revista de Psicología del Deporte*, 23(1), 139-146.

- Beas-Martínez, M. (2016). Observación y análisis de las acciones a balón parado en el fútbol profesional. *Revista Iberoamericana De Ciencias De La Actividad Física y El Deporte*, 5(1), 18-49. <https://doi.org/10.24310/riccafd.2016.v5i1.6147>
- Bonfanti, M., i Pereni, A. (2002). *Fútbol a balón parado*. Editorial Paidotribo.
- Botello, J. M. (2018). *Scouting deportivo*. Editorial Club Universitario.
- Cabrera, L., i Falces, M. (2019). Análisis conductual del saque de esquina en fútbol profesional. *EmásF: revista digital de educación física*, 58, 35-46.
- Cano, A. (2015). *Análisis descriptivo de los centros al área como indicador de rendimiento en el fútbol* (Triball de Fi de Màster). Universidad de Granada. <http://hdl.handle.net/10481/40453>
- Cano, O. (2009). *El modelo de juego del FC Barcelona*. Barcelona: MCSport.
- Caro, O.; Caro-Muñoz, A. (2016). Aproximación a los modelos tácticos generales ofensivos mediante el análisis de los goles en fútbol profesional. *Journal of Sport and Health Research*, 8(1), 1-12.
- Carrión, F. (2006). El fútbol como práctica de identificación colectiva. *Área de candela. Fútbol y literatura, Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales, quito*.
- Casáis, L., Lago, C., Lago, J., Iglesias, S., i Gómez, M. (2011). Indicadores de rendimiento competitivo que diferencian equipos ganadores y perdedores de la liga española. *Revista de preparación física en el fútbol*, 2, 44-53.
- Castellano, J. (2018). Relación entre indicadores de rendimiento y el éxito en el fútbol profesional. *Revista iberoamericana de psicología del ejercicio y el deporte*, 13(1), 41-49.
- Castelo, J. (1999). *Fútbol. Estructura y dinámica del juego*. Barcelona: INDE.
- Chamorro, J. L., Torregrosa, M., Sánchez, D., i Amado, D. (2016). El fútbol dentro del campo y fuera de él: desafíos en la transición a la élite. *Revista de psicología del deporte*, 25(1), 81-89.

- Díaz, R. (2015). *Análisis praxiológico de la dinámica de juego en fútbol: lógica externa y lógica interna* (Tesi doctoral, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria). <http://hdl.handle.net/10553/16968>
- Fernández-Hermógenes, D., Camerino, O., i García De Alcaraz, A. (2017). Acciones ofensivas a balón parado en el fútbol. *Apunts Educación Física y Deportes*, 33(129), 78-94.
- Fernández-Hermógenes, D., Camerino, O., i Hileno, R. (2021). Indicadores de rendimiento del saque de esquina en el fútbol de élite. *Apunts. Educación Física y Deportes*, 144, 52-64.
- Fernandez-Navarro, J., Fradua, L., Zubillaga, A., i McRobert, A. P. (2018). Influence of contextual variables on styles of play in soccer. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 18(3), 423-436.
- Footballia. (2022). *Home*. Recuperat de: <https://footballia.net/es?s=09>
- García-Manso, J. M., Martín-González, J. M., i Silva-Griggoletto, D. (2010). Los sistemas complejos y el mundo del deporte. *Revista Andaluza de Medicina del Deporte*, 3(1), 13-22.
- Garganta, J. M. (1997). *Modelação táctica do jogo de futebol: Estudo da organização da fase ofensiva em equipas de alto rendimento*. (Tesi doctoral, Universitat de Porto). <http://hdl.handle.net/10216/10267>
- Gásquez, R., i Royuela, V. (2016). The determinants of international football success: A panel data analysis of the Elo rating. *Social Science Quarterly*, 97(2), 125-141.
- Gómez, M. A., Gómez, M., i Jiménez, S. (2013). Diferencias entre equipos ganadores y perdedores de fútbol en función del tipo de partido mediante el estudio de indicadores de rendimiento. *Sport TK*, 2(1), 37-41.
- González, A., i Trejo, A. (2021). La calidad del dato en la metodología observacional en el deporte. *Ciencia, Docencia y Tecnología*, 32(62), 1-19.
- González, D. (2019). Análisis de los goles marcados en las finales de Copa de Europa y Champions League de fútbol (1956-2018).



- González-Ródenas, J. (2013). *Análisis del rendimiento táctico en el juego colectivo ofensivo en fútbol en la copa del mundo 2010* (Tesi doctoral, Universitat de València). <https://roderic.uv.es/handle/10550/29147>
- González-Ródenas, J., López, I., Calabuig, F., i Aranda, R. (2015). Indicadores tácticos asociados a la creación de ocasiones de gol en fútbol profesional. *Cultura, ciencia y deporte*, 10(30), 215-225.
- Hernández, A., Montoro, J., Reina, Á., i Fernández, J. C. (2012). Desarrollo y optimización de una herramienta observacional para el bloqueo en voleibol. *Revista Iberoamericana de Psicología del Ejercicio y el Deporte*, 7(1), 15-31.
- Hernández-Moreno, J. (1984). Factores que determinan la estructura funcional de los deportes de equipo. *Apunts Medicina de l'Esport*, 21(81), 37-45.
- Herold, M., Kempe, M., Bauer, P., i Meyer, T. (2021). Attacking Key Performance Indicators in Soccer: Current Practice and Perceptions from the Elite to Youth Academy Level. *Journal of sports science & medicine*, 20(1), 158–169. <https://doi.org/10.52082/jssm.2021.158>
- International Football Association Borrada. (2021). *Regla 17 El saque de esquina*. Recuperat de: <https://www.theifab.com/es/laws/latest/the-corner-kick/#introduction>
- Izquierdo, J. M., González, A., Montoya, D., García, H., i Yagüe, J. M. (2019). Análisis de acciones a balón parado en el fútbol profesional español y Liga de Campeones. *Lecturas: Educación Física y Deportes*, 24(259), 49-65.
- Lago, C., Cancela, J.M., Fernández, F., López, M.P., i Veiga, J. (2003). Evaluación de las acciones ofensivas en el fútbol de rendimiento mediante indicadores de éxito en diseños diacrónicos intensivos retrospectivos. *Apunts. Educación física y deportes*, 2(72), 96-102.
- Lago, C., Martín, R., i Seirul-lo, F. (2007). El rendimiento en el fútbol. Una modelización de las variables determinantes para el FC Barcelona. *Apunts. Educación física y deportes*, 4(90), 51-58.

- Lago, J., Lago, C., Rey, E., Casáis, L., i Domínguez, E. (2012). El éxito ofensivo en el fútbol de élite: influencia de los modelos tácticos empleados y de las variables situacionales. *European Journal of Human Movement*, 28, 145-170.
- Lago-Peñas, C., i Dellal, A. (2010). Ball possession strategies in elite soccer according to the evolution of the match-score: the influence of situational variables. *Journal of human kinetics*, 25, 93-100.
- Llana, S., Pérez, P., i Lledó, E. (2010). The epidemiology on soccer: a systematic review. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*, 10(37), 22-40.
- López, A. L., i Noa, H. (2003). Propuesta de Indicadores para Valorar el Rendimiento Técnico-Táctico de un Equipo de Fútbol. *Ciencias Holguín*, 9(1).
- López, I. (2018). *Análisis de rendimiento táctico en el juego colectivo ofensivo en fútbol en la liga española: el real madrid y el fC Barcelona* (Tesi doctoral, Universitat de València). <https://dialnet.unirioja.es/servlet/tesis?codigo=251603>
- López, J. (2017). *Fútbol Modelos Tácticos y Sistemas de Juego: Elaboración y entrenamiento integrado*. Wanceulen Editorial.
- Maneiro, R. (2014). Análisis de las acciones a balón parado en el fútbol de alto rendimiento: saques de esquina y tiros libres indirectos: un intento de identificación de variables explicativas. (Tesi doctoral, Universitat de Corunya). <https://ruc.udc.es/dspace/handle/2183/12426>
- Martín, A., i Martínez, F. I. (2019). El modelo de juego en el fútbol: de la concepción teórica al diseño práctico. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, 36, 543-551.
- Martín, A., Marcos, I., i Falces, M. (2021). Análisis del modelo de juego en un equipo de fútbol profesional de la Bundesliga de Alemania: estudio caso. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, 39, 628-634.
- Martín, R., i Lago, C. (2005). *Deportes de equipo: comprender la complejidad para elevar el rendimiento* (Vol. 309). INDE.

- Martínez, R. (2017). *Identidad, imagen y cultura corporativas del club Atlético de Madrid a través de la información periodística* (Tesi doctoral, Universidad Complutense de Madrid). <https://eprints.ucm.es/id/eprint/41988/>
- Meneses, J.A. (2008). El fútbol nos une: socialización, ritual e identidad entorno al fútbol. *Culturales*. 4(8), 101-140.
- Mombaerts, E. (2000). *Fútbol: del análisis del juego a la formación del jugador*. Inde.
- Moreno, E., i Gómez M. A. (2017). Validación herramienta observacional para el análisis de rachas de lanzamiento en baloncesto. *Revista de psicología del deporte*, 26(1), 87-93.
- Morin, E., i Pakman, M. (1994). *Introducción al pensamiento complejo*. Barcelona: gedisa.
- Navia, J. A., i Ruiz, L. M. (2014). Análisis de la complejidad perceptivo-motriz y psicológica del penalti en el fútbol. *RICYDE. Revista Internacional de Ciencias del Deporte*, 10(37), 264-280.
- Nomdedeu, A. (2004). *Terminología del fútbol y diccionarios: elaboración de un diccionario de especialidad para el gran público* (Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona). <http://hdl.handle.net/10803/4872>
- Panzeri, D. (2020). *Fútbol: dinámica de lo impensado*. CAPITÁN SWING LIBROS.
- Pérez, S., i Fonseca, D. (2015). Influencia de las acciones a balón parado en el fútbol de élite nacional e internacional: análisis de los factores competición y jugar como local o visitante. *EmásF: revista digital de educación física*, 32, 41-52.
- Real Academia Española. (2021). *Fútbol*. Recuperat de: <https://dle.rae.es/f%C3%BAtbol>
- Reina, A., i Hernández, A. (2012). Revisión de indicadores de rendimiento en fútbol. *Revista iberoamericana de Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*, 1(1), 1-14.

- Ric, A., Torrents, C., Gonçalves, B., Torres-Ronda, L., Sampaio, J., i Hristovski, R. (2017). Dynamics of tactical behaviour in association football when manipulating players' space of interaction. *PloS one*, 12(7), e0180773. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0180773>
- Robles, F. J., i Castellano, J. (2007). Comparación entre el juego ofensivo de la selección española de fútbol y el sus rivales en la Eurocopa'08 y Mundial'10. *Revista iberoamericana de psicología del ejercicio y el deporte*, 25(7), 323-338.
- Rudé, A. (2013a). *El pensament complex*. UVIC: Comprendre el joc del futbol.
- Rudé, A. (2013b). *Estructura JOC*. UVIC: Comprendre el joc del futbol.
- Rudé, A. (2017). *Máster en fútbol de alto rendimiento: las 9 dimensiones en el fútbol* [Apuntes académicos MBP School of Coaches].
- Sampedro, J., i Prieto, J. (2012). El efecto de marcar primero y la ventaja de jugar en casa en la liga de fútbol y en la liga de fútbol sala de España. *Revista de psicología del deporte*, 21(2), 301-308.
- Sánchez, J. (2014). *Análisis del desarrollo del juego del fútbol 11 desde la óptica de los sistemas complejos* (Tesi doctoral, Universidad de las Palmas de Gran Canaria). <http://hdl.handle.net/10553/12204>
- Sánchez-Flores, J., Martín-González, J. M., García-Manso, J. M., Saa, Y. D., Arriaza-Ardiles, E. J., i Da Silva-Griglotetto, M. E. (2016). Análisis de los goles conseguidos en 13 temporadas (2000/01-2012/13) correspondientes a la Primera División de la Liga Española de Fútbol Profesional. *Revista Andaluza de Medicina del Deporte*, 9(2), 55-61.
- Sanmiguel-Rodríguez, A. (2021). Grado de motivación y satisfacción de una plantilla de fútbol de la segunda división española. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, 40, 109-116.
- Silva, D. (2011). *Praxis de las acciones a balón parado en fútbol. Revisión conceptual bajo las teorías de la praxiología motriz* (Tesi doctoral, Universitat Rovira i Virgili). <https://www.tdx.cat/handle/10803/42929#page=1>

- Tenga, A., Holme, I., Tore, L., i Bahr, R. (2010). Effect of playing tactics on goal scoring in Norwegian professional soccer. *Journal of Sports Sciences*, 28(3), 237-244.
- Tenorio, D., Del Pino, J. M., i Martínez, J. A. (2008). *Estructuración táctica y entrenamiento del ataque directo*. MC Sports.
- Valencia, W. G. (2019). Análisis de la organización ofensiva con la probabilidad de finalizar en gol en el fútbol. *VIREF Revista de Educación Física*, 8(3), 97-126.
- Valez, Á., Areces, A., Blanco, H., i Arce, C. (2011). Diseño y aplicación de una batería multidimensional de indicadores de rendimiento para evaluar la prestación competitiva en el fútbol de alto nivel. *RICYDE. Revista Internacional de Ciencias del Deporte*, 7(23), 103-112.

## 12 Annexos

### a) Partits analitzats del F.C. Barcelona com a local

Taula 9: Partit analitzat entre el F.C. Barcelona i el C.A. Osasuna.

PARTIT: F.C. Barcelona 4 - 0 C.A. Osasuna													
Nombre de passades												TOTAL	
5 passades o més	1	1	1	1	1	1							5
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1	1							6
Accions a Pilota Aturada													
Córner													0
Llançament directe	1												1
Llançament indirecte													0
Penal													0
Accions dins del joc													
Xut des de fora l'àrea	1	1	1	1									4
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1	1	1							6
Centrada	1												1

Font: elaboració pròpia.

Taula 10: Partit analitzat entre el F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid.

PARTIT: F.C. Barcelona 0 - 0 Atlético de Madrid (F.C.Barcelona)													
Nombre de passades												TOTAL	
5 passades o més	1	1	1										3
Menys de 5 passades	1	1											2
Accions a Pilota Aturada													
Córner													0
Llançament directe	1	1											2
Llançament indirecte													0
Penal													0
Accions dins del joc													
Xut des de fora l'àrea	1												1
Xut des de dins l'àrea	1	1											2
Centrada	1	1											2

Font: elaboració pròpia.

Taula 11: Partit analitzat entre el F.C. Barcelona i el Valencia C.F.

PARTIT: F.C. Barcelona 2 - 2 Valencia C.F													
Nombre de passades												TOTAL	
5 passades o més	1												1
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			10
Accions a Pilota Aturada													
Córner													0
Llançament directe	1												1
Llançament indirecte													0
Penal	1												1
Accions dins del joc													
Xut des de fora l'àrea	1	1	1	1									4
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1	1	1							6
Centrada	1												1

Font: elaboració pròpia.

Taula 12: Partit analitzat entre el F.C. Barcelona i el Levante U.D.

PARTIT: F.C. Barcelona 1 - 0 Levante U.D												
Nombre de passades												TOTAL
5 passades o més	1	1	1	1	1	1						6
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1							5
Accions a Pilota Aturada												
Córner												0
Llançament directe	1	1										2
Llançament indirecte	1											1
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1	1	1									3
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1	1	1						6
Centrada	1	1										2

Font: elaboració pròpia.

## b) Partits analitzats de l'Atlético de Madrid com a local

Taula 13: Partit analitzat entre l'Atlético de Madrid i el C.A. Osasuna.

PARTIT: Atlético de Madrid 2 - 1 C.A. Osasuna												
Nombre de passades												TOTAL
5 passades o més	1	1	1	1	1	1						6
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1	1	1					7
Accions a Pilota Aturada												
Córner												0
Llançament directe												0
Llançament indirecte												0
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1	1	1									3
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		10
Centrada												0

Font: elaboració pròpia.

Taula 14: Partit analitzat entre l'Atlético de Madrid i el F.C. Barcelona.

PARTIT: Atlético de Madrid 1 - 0 F.C. Barcelona (Atlético de Madrid)												
Nombre de passades												TOTAL
5 passades o més	1	1										2
Menys de 5 passades	1											1
Accions a Pilota Aturada												
Córner												0
Llançament directe												0
Llançament indirecte												0
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1	1										2
Xut des de dins l'àrea	1											1
Centrada												0

Font: elaboració pròpia.

Taula 15: Partit analitzat entre l'Atlético de Madrid i el Levante U.D.

PARTIT: Atlético de Madrid 0 - 1 Levante U.D												
Nombre de passades												TOTAL
5 passades o més	1	1	1									3
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1	1	1	1				8
Accions a Pilota Aturada												
Cómer												0
Llançament directe	1	1										2
Llançament indirecte	1	1	1									3
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1	1	1	1	1	1						6
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1								4
Centrada	1											1

Font: elaboració pròpia.

Taula 16: Partit analitzat entre l'Atlético de Madrid i el Valencia C.F.

PARTIT: Atlético de Madrid 3 - 1 Valencia C.F												
Nombre de passades												TOTAL
5 passades o més	1	1	1									3
Menys de 5 passades	1	1	1									3
Accions a Pilota Aturada												
Cómer	1	1										2
Llançament directe	1											1
Llançament indirecte												0
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1	1										2
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1								4
Centrada												0

Font: elaboració pròpia.

### c) Partits analitzats del F.C. Barcelona com a visitant

Taula 17: Partit analitzat entre la Real Sociedad i el F.C. Barcelona.

PARTIT: Real Sociedad 1 - 6 F.C. Barcelona												
Nombre de passades												TOTAL
5 passades o més	1	1	1	1	1	1	1	1				7
Menys de 5 passades	1	1										2
Accions a Pilota Aturada												
Cómer												0
Llançament directe												0
Llançament indirecte												0
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1											1
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1	1	1	1					7
Centrada	1											1

Font: elaboració pròpia.



Taula 18: Partit analitzat entre l'Atlético de Madrid i el F.C. Barcelona.

PARTIT: Atlético de Madrid 1 - 0 F.C. Barcelona (F.C. Barcelona)													
Nombre de passades												TOTAL	
5 passades o més	1	1	1	1	1	1							5
Menys de 5 passades	1	1	1										3
Accions a Pilota Aturada													
Córner													0
Llançament directe													0
Llançament indirecte													0
Penal													0
Accions dins del joc													
Xut des de fora l'àrea	1	1											2
Xut des de dins l'àrea	1	1											2
Centrada	1	1	1	1									4

Font: elaboració pròpia.

Taula 19: Partit analitzat entre el Sevilla F.C i el F.C. Barcelona.

PARTIT: Sevilla F.C 0 - 2 F.C. Barcelona													
Nombre de passades												TOTAL	
5 passades o més	1	1	1	1									4
Menys de 5 passades	1	1											2
Accions a Pilota Aturada													
Córner													0
Llançament directe	1												1
Llançament indirecte													0
Penal													0
Accions dins del joc													
Xut des de fora l'àrea	1												1
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1	1								5
Centrada													0

Font: elaboració pròpia.

Taula 20: Partit analitzat entre el Real Valladolid i el F.C. Barcelona.

PARTIT: Real Valladolid 0 - 3 F.C. Barcelona													
Nombre de passades												TOTAL	
5 passades o més	1	1	1	1	1	1	1	1					8
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1	1	1	1					7
Accions a Pilota Aturada													
Córner													0
Llançament directe													0
Llançament indirecte													0
Penal													0
Accions dins del joc													
Xut des de fora l'àrea	1	1	1										3
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		11
Centrada	1												1

Font: elaboració pròpia.

## d) Partits analitzats de l'Atlético de Madrid com a visitant

Taula 21: Partit analitzat entre la Real Sociedad i l'Atlético de Madrid.

PARTIT: Real Sociedad 0 - 2 Atlético de Madrid												
Nombre de passades											TOTAL	
5 passades o més	1											1
Menys de 5 passades	1	1										2
Accions a Pilota Aturada												
Córner												0
Llançament directe	1	1										2
Llançament indirecte	1											1
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea												0
Xut des de dins l'àrea	1	1										2
Centrada	1											1

Font: elaboració pròpia.

Taula 22: Partit analitzat entre el F.C. Barcelona i l'Atlético de Madrid.

PARTIT: F.C. Barcelona 0 - 0 Atlético de Madrid (Atlético de Madrid)												
Nombre de passades											TOTAL	
5 passades o més	1											1
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1							5
Accions a Pilota Aturada												
Córner												0
Llançament directe	1											1
Llançament indirecte												0
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1											1
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1	1							5
Centrada												0

Font: elaboració pròpia.

Taula 23: Partit analitzat entre el Sevilla F.C i l'Atlético de Madrid.

PARTIT: Sevilla F.C 1 - 0 Atlético de Madrid												
Nombre de passades											TOTAL	
5 passades o més												0
Menys de 5 passades	1	1	1	1								4
Accions a Pilota Aturada												
Córner												0
Llançament directe												0
Llançament indirecte												0
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1	1	1									3
Xut des de dins l'àrea	1											1
Centrada												0

Font: elaboració pròpia.

Taula 24: Partit analitzat entre el Real Valladolid i l'Atlético de Madrid.

PARTIT: Real Valladolid 1 - 2 Atlético de Madrid												
Nombre de passades												TOTAL
5 passades o més	1											1
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1	1						6
Accions a Pilota Aturada												
Córner	1	1										2
Llançament directe												0
Llançament indirecte												0
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1											1
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1								4
Centrada	1	1										2

Font: elaboració pròpia.

## e) Partits analitzats pels interobservadors

Taula 25: Partit analitzat per l'interobservador 1.

PARTIT: Real Valladolid 1 - 2 Atlético de Madrid (INTER-OBSERVADOR 1)												
Nombre de passades												TOTAL
5 passades o més	1											1
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1	1						6
Accions a Pilota Aturada												
Córner	1	1										2
Llançament directe												0
Llançament indirecte												0
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1											1
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1								4
Centrada	1	1										2

Font: elaboració pròpia.

Taula 26: Partit analitzat per l'interobservador 2.

PARTIT: Real Valladolid 1 - 2 Atlético de Madrid (INTER-OBSERVADOR 2)												
Nombre de passades												TOTAL
5 passades o més	1											1
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1	1						6
Accions a Pilota Aturada												
Córner	1	1										2
Llançament directe												0
Llançament indirecte												0
Penal												0
Accions dins del joc												
Xut des de fora l'àrea	1											1
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1								4
Centrada	1	1										2

Font: elaboració pròpia.

## f) Partit analitzat intraobservador

Taula 27: Partit analitzat intraobservador.

PARTIT: Real Valladolid 1 - 2 Atlético de Madrid (INTRA-OBSERVADOR)													
Nombre de passades													TOTAL
5 passades o més	1												1
Menys de 5 passades	1	1	1	1	1	1							6
Accions a Pilota Aturada													
Córner	1	1											2
Llançament directe													0
Llançament indirecte													0
Penal													0
Accions dins del joc													
Xut des de fora l'àrea	1												1
Xut des de dins l'àrea	1	1	1	1									4
Centrada	1	1											2

Font: elaboració pròpia.